

ek

aul Feiger
lei No. 51.

ják a század-
kos tiszteket

REST. szeptem-
ar a következő
manőverekkel
tartalmú tisz-
g, vagy tovasraj
tatnak, hogy ve
tályok kiképzésé-
t. Azok, akik in-
re igénytartanak,
ékes hadtesthez
kre a behívót. A
sztyevő tisztek
kapnak és a két-
fogják beszámí-
tési jogok tekin

ekkel lehet
aveszedelem

25. A sáskave-
előző nemzetközi
ározták, hogy a
ni fogják arzén-
kban történő el-
keveréknek repü-
észőrségét azokon
k tömegesen puszt
kériők megállapí-
keverék anyag a
a hasznos háziál-
vetésekre s amel-
sáskákat.

ár a légi
nek...

september 25. A
ása terveinek el-
szövetségi bizott-
s köcsön kiutala
t több légi kikö-
skörű propagan-
merikai polgárok
szőre vajó meg-
gy a nép minél
z aviatikát, mint

1 munkás
elrobbant
ba

25. A gresfordi
esen befalazták,
as halottnak te-
hők a bánya meg-
nélküliségre van-
család maradt csa-
és 700 gyermek
adakozó iv van

emek nem
sztrájkoló
okat

september 25. Szá
san elutasítja a
felvételét, mind-
lt elnök erre fel-
kat. Délkaroliná-
a munkát, 182

és Lapkiadó Rt.
Baron L. Pop 10.
9-77.

urat

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és k
tal:
Baro

10. Telefon: 9-77. Előfizet
Havonta 110, negyedévre
évre 600, egészévre 1200
földre: Havonta 2, negye-
félre 12, egészévre 20 dol
detések díjszabás szerint.

KELET az erdélyi és bán-
dóság egyetlen politikai napilapja.
Cikkeink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Disztér 2., I. em.

BUDAPEST

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Bérmertellen
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Milo 5.

Ára 5 lej

Péntek, 1934. szept. 28.

5695. EV. | XVII. ÉVF.
TISRI 19. | 216. SZÁM.

A liberálisok nyelve

Vizsgára rendelték be a rendőrfőtiszt-
viselőket, hasonlóan a kisebbségi tiszt-
viselőkhöz, akitől a román nyelv tudását
kivánják meg.

Hasonlóan a kisebbségi tisztviselőkhöz,
ezt mondják és mérhetetlenül esod-
dalkozunk a rendelkezés fölött.

Mert hát tudunkkal az összes vizsgá-
ra rendelt rendőrfőtisztviselők tősgyöke-
res románok és tudják ezt a gazdag szó-
kincsű nyelvet, mely annyi bajt csinál a
nehezen magoló kisebbségi állami alkalm-
mazottaknak.

A román nyelvészek már régen megál-
lapították, hogy a román nyelv egysé-
ges és nincsenek olyan dialektusai, am-
elyek kétféleképpen az az évszázados
nyelvi egységét.

Es mégis nyelvvizsgát kell tenni az
erdélyi rendőrfőtiszteknek.

Még nem tanulták meg ugyanis a libe-
ralis nyelvet.

Mert a liberális nyelv úgy látszik egé-
szben más nyelv, mint a többi pártokhoz
tartozó románok nyelve.

A liberális anyanyelv a parancsszavak
és rendeletek rideg nyelve.

amely sehogy-
sem fér el az erdélyi rendőrfőtisztviselők
fejében.

Es a liberális kormány megkívánja,
hogy ezt a nyelvet megtanulják.

Aki nem tanulja meg, az repül.

A rendőrfőtisztviselők kijelentették,
hogy nem hajlandók nyelvvizsgára állni.

Nincs szükségük a liberálisok anya-
nyelvére.

Jó nekik az az anyanyelv is, amit ed-
dig tudtak.

Öt éven keresztül ezen a nyelven fele-
lősségfelelő pozíciókat töltöttek be és ha
ez a nyelv jó volt öt éven keresztül, jó
lesz ezután is.

Mert ez mégis csak furcsaság.

Eddig csak arról volt szó, hogy egyes
tisztviselőknek meg kell tanulniuk román-
ul.

Most meg románoknak kell megtanulni

Es jiddis nyelv az állam szolgálatában?

Hogy folytassuk a furcsaságok felsoro-
lását: utalunk e lap harmadik oldalán
olvasható cikkre, melyben a pénzügyi
tisztviselők felfüggesztésére vonatkozó
rendelet áll.

Azt írja ez a rendelet, hogy a pénz-
ügyi felügyelők szerint „sok kisebbségi
tisztviselő nem tudja és nem is akarja
tudni a román nyelvet. Ha tud is román-
ul, nem akarja a román nyelvet hasz-
nálni a közönséggel való érintkezésben
és a levelezésben.”

Ha lehet hinnj a Rador hivatalos mon-
datainak, akkor ez a rendelet szó szerint
így hangzik.

Ugy tehát, hogy a kisebbségi tisztvi-
selő nem akar románul beszélni a közön-
séggel.

Holdt Erdélyben a románság nagy
többségben van.

Es a kisebbségi tisztviselő annyira el-
vetemült, hogy ezzel a román többséggel
csak kisebbségi nyelven hajlandó tár-
gyalni.

Jönnek például a mőcök, akik soha más
nyelven nem beszéltek, mint románul és
nem tudnak románul beszélni a kolozsvári
pénzügyigazgatóságán, mert a kisebbsé-
giek csak az ő anyanyelvükön hajlandók
vellük szőbaállni.

Mi zsidók a pénzügyi szakmában vala-
mennyre járatosak vagyunk és ezt azzal
hálálta meg a jójájás román állam, hogy
legalább 20 zsidó tisztviselőnk van a
pénzügnyél.

Ezeknek a zsidóknak az anyanyelve
pedig, különösen északon, a jiddis.

Es ezek a jiddis pénzügyi tisztviselők
olyan cudarul kitaranak a nyelvük mel-
lett, hogy az összes romnoknak, akik a
környéken laknak, meg kell tanulniuk
jiddisül, ha adók akarnak fizetni...

Ugye milyen furcsa az egész? De így

Puiu Dumitrescut kitiltották Franciaország területéről?

Bucuresti-Bukarest, szeptember 27. Fennfartással közöljük a bukaresti lapok
értesülését, mely szerint a francia hatóságok kitiltották a köztársaság terü-
letéről Constantin Dumitrescu román alaltvalót. Részletek hiányoznak.

Eltemették Mavrodit

Bucuresti-Bukarest, szeptember 27. Ma
délután három óraker temették Alexand-
ru Mavrodit volt miniszterelnökségi al-
minisztert. A menet a Tabacu templomból
indult el a Cal Victorián és Grivite-n
végig a Sfánta Vineri temető felé. Az el-
hunyt küntetését újságíró kollégái vit-
ték. A temetőben a Román Opera kórusa,
nak kíséretével istentiszteletet tartottak.
Számos beszéd hangzott el. Tatarescu, a

nemzeti színházak, az újságírószindikár-
tus, a sajtószövetség, a szénészek, a Vi-
torul nevében beszélték. Az uralkodót
Ilasievici udvari marsall képviselte.

A tegnapi és mai nap folyamán Mav-
rodit özvegye számos kondoleáló táviratot
kapott. Többek között Titulescutól, Mha-
lachetól, Bibescu hercegtől és számos
intézménytől.

Átszervezés nélkül fogják megoldani a kormány részleges krízisét?

Teodorescu állítólag mégis benmarad a kormányban

Bucuresti-Bukarest, szeptember 27. Az
Adeverul írja: A miniszterelnök környe-
zete azt állítja, hogy az átszervezés kér-
dése nem aktuális. A környezet azonban
beismeri, hogy az ipar és kereskedelmi
minisztérium elére mást neveznek ki. Köz-
be jön az is, hogy Mavrodit halála miatt
megüresedett a miniszterelnökségi almi-
nisteri tárca is. Ez azonban nem jelenti
azt, hogy közelebbi átszervezésre kerül-
sor. Az iparügyi tárca a legtöbb esélye
Manolescu Strungának van, míg a
miniszterelnökségi alminiszteri tárca
Maximnak.

A Lupta írja: Habár Nistor kiválá-

sáról beszéltek a kormányból és a szená-
tusi elnökségre való kinevezéséről, a hirt
hivatalosan meg fogják cáfolni. A lap
azt hiszi, hogy Tatarescu meg fogja kér-
ni Teodorescut, tartsa meg tárcáját a
kormányban és ne okozzon újabb nehé-
ségeket annak. Kormánykörökben azt
hiszik, hogy Teodorescu végül is engedni
fog és az első minisztertanácsban vagy a
gazdasági bizottság első ülésén bemutatja
a tárcájával kapcsolatos problémák
általa javasolt megoldásait. Elsősorban
új kontingenciális rendszerről van szó,
amelynek október 1-ig életbe kell lépnie.

hangzik a pénzügyminisztérium rende-
letében.

Még tovább megy ez a megállapítás és
azt mondja, hogy a kisebbségiek a leve-
lezésben is csak a saját nyelvükön akar-
nak tevékenykedni az állam szolgálatá-
ban.

Már hogy az állami levelezésben.

Dobog u szívünk a gyönyörűségtől,
hogy végre hivatalos helyről közlik ve-
lünk, hogy a szép arameus eredetű zsidó
betűírás az állam levelezésében is helyet
kap.

Boldog elégtelével konstatáljuk, hogy
nemcsak Palesztinában, de itt is él a hé-
ber betűírés...

Mert ez kell kiolvasnunk a kormány
rendeletéből.

Es amikor mindezekből az álmokból fel-
ébredünk?

Csak annyi az egész, hogy a törvény-
telenség soha sem talál magának meg-
felelő ész-okolat és ilyen nevetséges dol-
gok sütnék ki belőle...

Furtwangler nem nyújthat kezet Goldbergernek

Furtwangler Vilmosról az a hír járta
be a minap a külföldi sajtó egy részét,
hogy megválnak a berlini állami operaház
igazgatói állásától. A nagy német diri-
gens a hírt megcáfolta, de hogy nem
érzi és nem érezheti magát jól diszes ál-
lásában a náci-urakom alatt, azt a követ-
kező különös és nagy feltűnést keltett
eset is bizonyítja.

Furtwangler, aki érzelmeiről és művé-
szi felfogásáról szép hívtallás lett annak

idején Hubermann Broniszlávhoz írt nyílt
levelében, igyekezett Berlinben mind az
operaházban, mind a vezetése alatt álló
filharmóniában, akiket csak lehetett,
„megmenteni”. A filharmónikusok közül
sikerült is neki négy nemárja művészt
megtartani, köztük Goldberger Simon
professzor, a kiváló hegedűst, a filhar-
mónikus zenekar első hangversenymeste-
rét.

A legutolsó berlini filharmóniai hang-
verseny után azonban — felsőbb parancs-
ra — kénytelen volt magához hivatalni
Goldberger, hogy tudomására hozzon egy
rendekezést. Nagy zavarban volt, ami-
kor a művész bejelentéssel hozta, de végül
mégis nagynehezen kibökte:

— Kedves Goldberger professzor, ön
jövőre is nálunk maradhat régi pozíció-
jában, de bele kell nyugodnia abba, hogy
én ezennel a nyilvánosság előtt — nem
foghatok önnek kezét...

(A karmester, mint ismeretes, régi szo-
kás szerint, amikor fellép a pódiumra,
kezet nyújt az első hangversenymester-
nek, hogy így szimbolikusan üdvözölje a
zenekar minden tagját.)

Goldberger megiepetten nézett rá Fur-
twanglerre és pillanatnyi habozás nélkül
ezt válaszolta:

— Kedves államtanácsos ur, én sajná-
ljaljal kénytelen vagyok ezennel lemond-
ani az ön kézzszorításáról éppúgy, mint
a berlini filharmóniánál viselt hangver-
senymesteri állásomról...

Barátságosan köszönt Furtwanglernek
és néhány nap múlva — elszereződött első
hangversenymesternek a newyorki filhar-
mónikusokhoz, ahol október elsején már
meg is működését.

VILAG TÜKRE

A fasizmus csödjé

Alábbi figyelemre méltó
cikket a londoni Central
Electricity Board statisztikai
hivatalának vezetője, Hugh
Quigley írta ez év júniusában
egy newyorki folyóiratban.

Több mint 12 éve, hogy a fasiszták
felvonultak Rómába és 15 év mult el,
amióta megalakították a fasiszta pár-
tot. Eltelt tehát az az idő, amikor fel-
vetődik a kérdés: mit tudott produ-
kálni, mit ért el a fasizmus?

Mussolini a szólás és sajtószabadsá-
got teljesen eltörölte, abszolút ellenör-
zést ért el az iskolák fölött, amelyeket
annyira átjártatott a fasizmus szellemé-
vel, hogy a négy és félmillió tanuló-
seregből több mint hárommillió be van
szervezve az ifjusági organizációkba.
Mussolini próbálkozott még a fasiszta
építkezéssel is és azzal, hogy saját sze-
lemében befolyásolja a művészetet és
a műipart. Önmagát a legmagasabb ha-
talmi erővel ruházta fel s eltörölte a
demokratikus kormányzati formának
legutolsó maradványait.

A háborút követő években kulturá-
lis tekintetben Európában két ország
volt telítve élettelle és fejlődési lehetősé-
gekkel: Olaszország és Németország.
Nápolyban, Rómában s Milánóban a fia-
tal generáció valóságos forradalmi
mozgalmat indított meg a művészet-
ben, költészetben, filozófiában és kriti-
kában. Benedetto Croce Nápolyban fia-
tal filozófusok és költők csoportjával
vette körül magát. Meg kellett néznie
azokban az időkben az olasz művészeti
kiállításokat, csak olvasni kellett az
akkori költeményeket és filozófiai mű-
veket és az embert megütötte egy új
életerőnek és életrevalóságának a fu-
vallata. Körülbelül a francia ujjáéle-
dés ismétlődött meg Itáliában, az a
Reneszánsz, amelyet a XIX. század
második felében láttunk. Mindez azon-
ban később Giovanni Gentile befolyá-
sára az abszolútizmus felé kanyarodott
be és nem is csoda, ha Mussolini első
kultuszminiszterként maga mellé Gen-
tilit vette.

A fajzmus első éveiben az olasz mű-
vészet följöttébb köznapi és ügyefogyott
volt. Gondoljunk csak a bozeni emlékmű-
re, amely leghűségesebb kifejezése
ennek az irányzatnak. 1931-ben Rómá-
ban óriási szőpművészeti kiállítást ren-
deztek, amelyből világosan látszott,
hogy a modern olasz művészet nem
tud kikászálódni az érdekes tőzsgyöke-
resség irányából. Hasonló a helyzet az
építkezés körül is. Fasiszta architekto-
nikus teljesítményeket látunk kiállí-
tási palotákban, a korporációk számá-
ra épített házakban, a nagy tereken
amiket azért építettek, hogy fasiszta
szónokok minél nagyobb közönség előtt
beszélhessenek. Nem lehet tagadni,
hogy számos figyelemreméltó alkotás
is van közöttük, így a milánói és a ná-
polyi pályaudvar, amey a maga nemé-
ben igazán egyedülálló.

Ellenben a fasizmus nem gondosko-
dott arról, hogy túlszűfolt városnegye-
deket átépítsen és arról sem, hogy ké-
nyelmes és korszerű munkáslakásokat
építsen. A gáz, villamosság, vízművek,
kórházak, szanatóriumok és iskolák épí-
tése tekintetben különösen a kisebb
városokban és a nagyvárosok munkás-
negyedeiben a fasizmus sokkal keve-
sebbet teljesített, mint Európa bár-
mely más országa. De mindenesetre

kevesebbet, mint a fasizmus előtti Itá-
lia. A nyomortanyákat többhelyen ef-
tüntették, de csak azért, hogy grandió-
zus alkotásoknak, mint a Capitólótól a
római colosseumig terjedő utnak he-
lyet csináljanak, vagy azért, hogy mint
Nápolyban, új parkot létesítsenek. El-
lenben semmiféle intézkedés nem tör-
tént, hogy a lakásaikból elzavart sze-
gényorsu embereket földél alá juttas-
sák. Ebben a tekintetben a fasizmus
története a közöny és brutalitás jegyét
viseli magán. Itália az elmúlt tizenhá-
rom évben egy-két elbeszélő művésztől
eltekintve, semmi jelentősebb festőt,
vagy szobrászt, sem filozófust, sem köl-
tőt nem adott a világnak. Akiket ismer-
ünk, azok már a fasizmus előtt is je-
lentős művészek voltak.

Szociális és politikai tekintetben a
fasizmus nagy teljesítménye a közigaz-
gatási apparátus elsöprése volt. Igaz,
hogy Itáliának azelőtt sem volt tiszta
demokráciája, mindig egy-egy csoport
nak féldemokráciája uralkodott Itáliá-
ban, amely külön érdekeket képviselt.
Persze ez alól is voltak kivételek. Nitti
a liberális Olaszország nevében és Gio-
litti a konzervatívok érdekében dolgo-
zott és pedig az egész ország megelé-
gedésére. Volt szólásszabadság és a sajtó
is szabadon kifejthette véleményét.
Pénzügyileg is elég jól állottak és mód-
jukban volt közmunkákat végrehajtan-
ni, amelyek az ország gazdasági helyze-
tén sokat lendítettek. Az ipar hidro-
elektrikai fejlődése már megindult és
egyre újabb és újabb ipari vállalatok
keletkeztek. A defláció azonban, amit
a fasizmus hozott, megakasztotta az or-
szág gazdasági fejlődését. 1933-ban 21
ezer 308 fizetésképtelenséget jelentet-
tek be és 1934 januárjában az ipari
munkásságnak egyharmada foglalkozás
nélkül állott. Ha hozzávesszük még a
mezőgazdasági munkások között uralko-
dó munkanélküliséget, megállapít-
hatjuk, hogy 1934 januárjában kétmil-
ió munkanélkülije volt Olaszországnak.

1926 óta az ólom, a széntermelés, a
vas, acél és gyászerek gyártása erő-
sen visszafelé fordult. Számottevő fejlő-
dést értek el a réz, a kén és a szuper-
foszfát ipar körül. A fasizmusnak nem
sikerült a híres olasz selyemipar ha-
nyatlását sem megakadályozni.

1923-tól 1930-ig az olasz állami ház-
tartás ki volt egyensúlyozva. Azóta
állandó deficittel küzd és 1934-ig 14,2
milliárd líra hiányt mutat fel. A leg-
főbb, amit gazdasági téren elért, az,
hogy lehetetlenné tette a munkások
számára helyzetüknek sztrájk útján
való feljavítását. A szindikátusok a
munkaadók számára alkalmat adtak a
bérek leszállítására, anélkül azonban,
hogy ezzel elősegítették volna az olasz
nagyiparnak a nemzetközi kereskede-
lemben való érvényesülését. Az olasz
ipar ma sem áll jobban, mint 1922-ben,
annak ellenére, hogy az állam minden
támogatását igénybe veszi.

Mussolini a buzatermelés felfokozá-
sát szorgalmazta, el is ért bizonyos
eredményeket, de hiába. Az ország
vásárlóképesége csökkent, úgy, hogy
nagy gabonamennyiségek halmozódnak
fel évről-évre, amiket nem lehet eladni.

A kolozsvári zsidó iparosok aggmen-
háza javára a Palace kávéház tulajdo-
nosa a kávéház helyiségében (Str. Juliu
Maniu) f. évi október hó 2-án, kedd este
9 órai kezdettel nagy műsoros tánc
estélyt rendez. Kértek Cluj város tár-
sadalma, hogy eme az emberbaráti sze-
retet szolgáltatásban álló intézmény
rendezvényén minél nagyobb szám-
ban megjelenni sziveskedjék.

A halott szerető. Bibó Lajos új regénye
(Atheneum kiadás) az önző férfi és egy
eszményi nőalak életén, tévedésén, szen-
vedésén és megigazulásán keresztül az
örökkévaló szerelemnek állít emléket és
a vérbeli alkotó könyörtelen realitásával
mutat rá az emberi lélek és a mindent
elsöprően szenvedélyes szerelem csodá-
tos rejtelmeire. A díszes és előkelő ki-
állítású könyv ára 78 lej. Kapható min-
den könyvkereskedésben, kiadóhivata-
lunkban vagy ahol nincs, Lepage-nál Cluj.

Folyik, folyik a Skoda-vizsgálat, de nem derül ki belőle semmi...

A bizottság homályban tapogatózik és sohasem fog kiderülni,
hogy mi történt voltaképpen a Skoda-ügyben

Bucuresti-Bukarest, szeptember 27. A
Skoda-bizottság nagy érdeklődés közepé-
re folytatja munkáját. Kora reggeltől
késő estig, sokszor éjfélig tart azoknak a
személyiségeknek a kihallgatása, kiknek
valamelyes köze lehet a Skoda-Zeletzky
ügyhöz, a román politikai élet tengeri
kigyózához.

Tábornokok és más magasrangú tisz-
tek, volt miniszterek és egyéb korifeusok
adják egymásnak a kilincset a képviselő-
ház hatalmas könyvtárméjében. Ebben
a teremben ülesek a vizsgáló bizottság.
A könyvtárterem a szuterinben van.
Most ide költözött le a parlament büfé-
je is.

Akit a Skoda-ügy emelt ki
az ismeretlenség homályá-
ból

A fiatal Alexandrini a főkérdés, Ezer
és ezer kérdést tesz fel fáradszónakul.
Igen komolyan fogja fel szerepét, mint-
ha érezné minden pillanatban, hogy az
egész ország figyelmébe csüngené rajta.
Alexandrini Duca kabinetfőnöke volt.
A parlamentben mindössze egy beszédet
tartott eddig, de a Skoda-ügy kiemelte az
ismeretlenség homályából. Híres ember
lett, Maniának is úgy szegte a kér-
déseket, mintha egész életében vizsgáló-
bíró let volna.

Junjan a főkvizitor. Ez a kis ember-
ke mélyen belelát a vesébe és kegyetlen-
ül turkál bennük kérdéseivel. Csak Mad
gearuval járta meg kissé. Igaz, a végén
bocsánatot kért tőle a bizottság és Mad-
gearunak is kijutott a megpróbáltatásból.

Pop Valér, a pártatlan alelnök megle-
hetősen nehéz és hátatlan szerepet tölt
be. Azok, akikkel együtt ült még nemrég
a kolozsvári tanácsban, csak most látják,
milyen okos ember volt közöttük.

Dokumentumok, amelyeket
senkinek sem látott

A bizottság, dacára annak, hogy ilyen
jó erővel rendelkezik, mégin sötétségben
tapogatózik még. Gyakran beszélnek
olyan iratokról és dossziákról, melyeket
a bizottság egyetlen tagja sem látott
még. Részben eltűnt dokumentumokról,
részben olyan iratcsomókról van szó, me-
lyeket a nagyvezérkar őriz. Így megtör-
tént egy alkalommal, hogy az egész bi-
zottság a vezérkar rezidenciájába tette
át székhelyét. Amikor a bizottsági tagok
autói megjelentek a vezérkar épülete
előtt, az őrszem hangosan kiáltott rá-
juk:

— Allj! Ki vagy!

A bizottság nagyot nézett és várt amíg
előkerült a szolgálatos tiszt.

Senki sem látta például azt a kimuta-
tást, mely a Skoda által Romániának és
Jugoszláviának megállapított eladási ára-
kat tartalmazza. Ebből kellene, hogy ki-
derüljön, vajjon olcsóbban vagy drágáb-
ban fizette-e meg Románia az ágyukat,
mint Jugoszlávia. Az összehasonlító ki-
mutatások eltűntek. A liberálisok azt áll-
ítják, hogy nemzeti parasztpártiak, ezek
viszont, hogy a liberálisok tüntették el.
A liberálisok szerint ezekből a tábláza-
tekből kiderült volna a nemzeti paraszt-
párti bünyösége. Ezzel szemben a nemzeti
parasztpártiak azt mondják, hogy ezek
a kimutatásoknak a segítségével
megállapítható volna a bizottság, hogy
kormányuk Jugoszláviánál kedvezőbb
árakat ért el.

Kartell a konkurrenca
leple alatt

A vizsgálat során más pikantéria is
kiderült. Például: A francia Schneider-
Crenozot és a Skoda cégek csak a külszin
kedvéért konkuráltak formailag, míg be-
felé kartellben vannak és mindkét cég
megakartja kötni a szerződést.

Amikor Alexandrini azt kérdezte Ci-
hoskitól, miért tett a Schneider oly lé-

nyegesen kedvezőbb ajánlatot, mint
Skoda, a volt hadügyminiszter azt fele-
lte:

— A végén már bosszantotta Schnei-
deréket, hogy a Skoda kapta meg az egész
rendelést, miután abban egyeztek meg,
egymás között megosztják azt. Löwen-
stein, a Skoda vezére azonban nem tar-
totta be a megállapodást.

A vizsgálat azt is megállapította, hogy
a Skoda könyveiben annyiszor említett

Mussolini és az „Extázis“

A férj hiába harcolt, a Duce nem cenzurázta ki a primadonna-feleség
meztelen jeleneteit

Venecia, szeptember 27. A veneciei
nemzetközi filmkiállításon, amely leg-
utóbb men végbe, az Extázis című fil-
met is bemutatják, még pedig meg nem
rövidített formájában, ami miatt majd-
nem diplomáciai háboruszkodás tört ki. A
női főszerepet ugyanis Keisler Heddy
osztrák színésznő játssza, aki azóta férj-
hez ment Mandel Frigyeshez, a hirtlen-
bergi patrónygyár vezérigazgatójához. Né-
hány jelenetben a film hősnője teljesen
meztelenül jelenik meg a vásznon és ez-
eket a képeket mindenütt kivágták.

A film plakátjai is ezeket a meztelen
képeket ábrázolták s ahol csak bemutat-
ták az Extázist, a plakátokat betiltották.

Palaelibus kulcsszó után gyakran szere-
pelt a baby, gyakran a barok szó. Hiába
volt minden kísérlet. A Palaelibus ma is
rejtély.

Egy képviselő egy alkalommal így
szólt a másikhoz:

— Elénekelhetjük Baby dalát: „Aludj
Baby, aludj nyugodtan, álmod megfejtőit
sötét homály fedt...”

Egy másik képviselő egyszer így szó-
lott a bizottsághoz:

— Uram, a közvélemény valami konk-
rétumot vár tőlünk.

— Igen, — jegyzi meg rezignáltnan egy
másik — a közvélemény törvényszéket
lát bennünk, amelynek néhányat hívőre
kellene küldenie.

Mire egy harmadik:

— Lefogodom, hogy az ankét nem ve-
zet egyetlen effektív eredményre sem.

Sokan tagadólag rázzák a fejüket, de
fogadni senki sem akart. (h.)

Rablóbandát szervezett a lillei rendőrfelügyelő

Eihagyta családját és a fahérmegkereskedők élére állott Mariani komisár

Párizs, szeptember 27. Minden részleté-
ben fel van derítve Mariani lillei rendőr-
főtisztviselő bünlajstroma, aki rablóban-
dát szervezett és nagy méretekben üzte a
fahérmegkereskedést. Lille-ből jelentik,
hogy Mariani felettése, aki a vizsgálatot
vezeti, tömegesen kapja a névtelen leve-
leket, amelyekben halállal fenyegetik, ha
nem fekezi ügybuzgóságát. Nyilvánvaló
ebből, hogy a letartóztatott bandavezér
rendőrtisztviselőnek a kézrekerült nyolc
tagu társaságon kívül még vannak más
cinkostársai is.

Kiderült ez abból is, hogy miután Ma-
riani tüzetesen átkutatott és fogságra
vetették, egy újabb utazáskor alsóruhá-
jába becsavarva egy amerikai kulcsot ta-
láltak, egy olyan szerszámot, amellyel
bármilyen zárat is ki lehet nyitni. Bizo-
nyos tehát, hogy ezt becsesemlétek hoz-
zá s elő akarták segíteni szökését. Most a
rendőrség a szabadon levő bűntársakat
hajszojja.

Mariani a leglelkiesmeretesebb rend-
őrtisztviselő volt addig, míg a lillei rend-
őrigazgató nem bízta meg őt a Belgium-
és Északfranciaország között elfajult fe-
hérmegkereskedés üldözésével. Attól
fogva nagylábon kezdett élni.

Feleségét és gyermekeit elhagyta, kü-
lön lakást bérelt, gyakran utazott Pá-
rizsba, mulatóhelyeken dözsölt, luxusautót
vásárolt, pedig fizetésének legnagyobb
részét lefoglalták, miután a törvényszék
elhagyott feleségének nótartást és gyer-
mektartást ítél meg. Megfoghatatlan,
hogy felettés hatóságának nem tűnt fel
a mértéktelen költségek. Ki van derítve,
hogy Mariani a csempezetből bandát
alakított, akik főleg rokonaiból kerültek
ki. Korzikából Lillebe hívta egyes roko-
nait, akik azután segítőtársai lettek.

Mandel Frigyes minden követ megmozga-
tott, hogy a veneciei kiállításon is abban
a formában játsszák az Extázist, mint
szerte a világon, de Mussolini, aki sok-
féle elfoglaltsága mellett maga tölti be
a legfőbb cenzor szerepét nem tett kifo-
gást az ellen, hogy a Biennale alkalmá-
ból teljes egészében mutassák be a fil-
met. Hiábavaló volt a férjnek, a hirtlen-
bergi patrónygyár befolyásos vezérigazga-
tójának minden fáradozása, még a plaká-
tokat sem tiltották be Velencében, ame-
lyek Keisler Heddyt meztelenül mutat-
ják hü portréban, be kellett érnie azzal,
hogy összevásárolta a plakátokat.

Határ- kv

A nemzeti
ellenzéki

CLUJ-KOL

(Az Uj Kelet...
kedveit, mely
párt által ki-
lők egész ho-
lásukból. Er-
ben érthetően
tek, Beszámó
jeleeseb er-
vizsgára...
ami egészen
tisztviselőkké-
den keresztü-
jes állami p-
összesen két-
lentkezett (e-
teanu volt h-
visszaclésekk-
havi bőrtörté-
Ovidiu, a Ko-
kvesztor), m-
an, törvényte-
garendeletet
vizsgán.

Ezt a 28 f-
dejettel meg-
után a főtis-
zelálnak a n-
hető módon
ügy, mely a
jában már n-
nes kampány
Patria mai
Emil volt m-
intéz a korr-
felfüggesztés
állítja, hogy
még nem for-
nyok egyesü-

Az Uj Ke-
Kölozsváron
kvesztort, a-
dött a koloz-
tiegian Simo-
rendőrtisztu-
tőzködni né-
Kölozsváron
nem vette t-
mány. Hatá-
mánya alatt
Kölozsvárna
megelégedés-
tát a rendőr-
senek idejét
gának legiz-
vehemesebb-
sek, amelye-
pai módon
dött levezet.
A felfü-
hozzáintézte
Simon a kö-

— Önök
rendőrség s-
kenyeret és
én és kolleg-
a nemzeti
ramja hat-
egyetemet
lásu ember-
ja a rendő-
megtörtént,
hogy öt év
állottam, ő-
ebben az i-
megvalósít-
és nem is-
ték föltöte-
retem, ho-
tam hazám
— Jött
mely már

Megjelen! **Megjelen!**

Rettenetes Adolf

tragikomikus eposza, illedelmes jambusokban, kellemes rövideggel, melyben
megragyon énekelve a braunauv mázolólegény csodálatos pályafutása — a létra
alsó fokától a kancellári székig.

Zsidóknak fölöttébb javallva írta:

Salamon László
Egyszerre fog sirni és nevetni rajta!

Azonnal rendelje meg az Uj Kelet könyvosztálya útján. Ára 20 lej és portó.

Hatiegan Simon volt rendőr- kvesztor menesztéséről nyilatkozik az Uj Keletnek

**A nemzeti parasztpárti, főleg erdélyi köztisztviselők elbocsátására erős
ellenzéki kampánnyal felel a nemzeti parasztpárt. A rendőrfőtisztviselők
után az orvosok vannak a soron**

CLUJ-KOLOZSVAR, szeptember 27. (Az Uj Kelet tud.) A kormány intézkedései, melyek a nemzeti parasztpárt által kinevezett állami tisztviselők egész hosszú sorát menesztette állásukból, Erdély román közvéleményében érthetően mély benyomást keltenek. Beszámoltunk arról, hogy a legjellemzőbb erdélyi rendőrtisztviselőket vizsgára rendelték be Bukarestbe, ami egészen szokatlan intézkedés olyan tisztviselőkkel szemben, akik féltízéden keresztül töltötték be felelősségteljes állami pozícióikat. Erre a vizsgára összesen két volt rendőrkvesztor jelentkezett (egyiket közülük, dr. Munteanu volt kvesztort a törvényszék visszaélésekért nemrégiben másfél havi börtönre ítélte, a másik Gritta Ovidiu, a Kolozsváron is ismert rendőrkvesztor), míg a többiek, összesen 28-an, törvénytelennek minősítették a vizsgarendeleletet és nem jelentek meg a vizsgán.

**Politikáj utra került a fel-
függésztések ügye**

Ezt a 28 főtisztviselőt egyszerű rendelettel megfosztották állásuktól. Mivel a főtisztviselők valamennyien köztársaságiak a nemzeti parasztpárthoz, érthető módon politikai utra terelednek az ügy, mely a nemzeti parasztpárt sajtójában már mint erőteljes kormányellenes kampány előjele jelenik meg. A Patria mai számában dr. Hatiegan Emil volt miniszter heves támadást intéz a kormány ellen a törvénytelen felüggésztések miatt, amelyekről azt állítja, hogy hasonló törvénytelen ség még nem fordult elő a román tartományok egyesülésé óta.

**Kolozsvár politikamentes
vlt kvesztoránál**

Az Uj Kelet munkatársa felkereste Kolozsváron Hatiegan Simon rendőrkvesztort, aki öt éven keresztül működött a kolozsvári rendőrség élén. Hatiegan Simon egyike a 28 eltávolított rendőrtisztviselő és bár közismerten tartózkodni szokott a politizálástól, ezt a Kolozsváron jólismert jellemvonását nem vette tudomásul a liberális kormány. Hatiegan Simon a Iorga-kor many alatt is rendőrkvesztora volt Kolozsvárnak és ekkor is feletteseinek megelégedésére végezte nehéz feladatát a rendőrség élén. Hatiegan működésének idejére estek Kolozsvár lakosságának legizgalmasabb napjai: a legveszélyesebb bal- és jobboldali klüngék, amelyek Hatiegan mindig európai módon és sok taktikai érzékkel tudott levezetni.

A felüggésztésével kapcsolatban hozzáintézet kérdéseinkre Hatiegan Simon a következő nyilatkozatot tette:

**„Odaadással szolgáltam a
hazám és a trónt...”**

— Önök jól tudják, hogy amikor a rendőrség szolgálatába léptem, biztos kényeret és karriert hagytam ott. Az én és kolégám szerepét a rendőrségen a nemzeti parasztpártnak az a programja határozta meg, hogy komoly, egyetemet végzett és jó társadalmi állású emberek beállításával reorganizálja a rendőrséget és a szigorancát. Ez megtörtént. Önök tanúi voltak annak, hogy öt év alatt, míg a rendőrség élén állottam, óriási munkát végeztem. Az ebben az időben teljesített munkát és megvalósításokat jól ismeri a közönség és nem is ritkán kellőképpen értékeltek főfőtteseim is. Nyugodt a lelkiismeretem, hogy teljes odaadással szolgáltam hazámat és a trónt.

— Jött azonban a liberális kormány mely már az első napon felcsért ben-

nünket, mint értéktelen és nem megbízható eszközöket. Az én esetemben az volt a megbocsáthatatlan bűn, hogy testvére vagyok Emfi Hatiegannek.

— Ezt természetesen nem tagadhatom, de büszke is vagyok rá.

**Kilenc hónapi vajadás után
— menesztés születik**

— Kilenc hónapig ugyiszólván deportáltak és vesztegár alatt tartottak bennünket és ime, most megszületett az, amire éppen kilenc hónapja törekszik a kormány: eltávolította az összes kinevezett erdélyi rendőrfőtisztviselőket, minden törvényes alap nélkül. Gyáván és visszaéléssel — nem azért, hogy költségvetési redukciót vigyen keresztül, hanem hogy másokat ültessenek helyünkbe, választási érdemekért, amelyekkel mi egyelőre nem büszkélkedhetünk.

— Törvényes uton fogjuk megtámadni a rendeletet és biztosak vagyunk benne, hogy a közigazgatási pert meg is nyerjük. Valósággal elképzelhetetlen, hogy egy román kormány, 16 évvel az egyesülés után erdélyiekkel szemben ilyen szörnyiséget és bosszúállókust kövessen el.

A Lindbergh-bébi elrablásában része volt Lindbergh sógorának is?

Egy prágai lap felfűnő értesülései

PRAGA, szeptember 27. A Prager Mittag a Lindbergh-bébi elrablójának elfogatásával kapcsolatban szenzációs információt közöl, amely a Lindbergh-család rokonaitól származik, akik átutaztak Prágán. Eszerint a letartóztatott Hauptmann összeköttetésben állt Lindberghné testvérbátyjával, aki ifjúsága óta elhagyta családját és egy gangster-bandához csatlakozott.

Lindbergh apósa, Moreau szenátor, mikor egyetlen fia adósságai kezdtek olyan méreteket ölteni, hogy az egyéb kényt vagyonos család is megsokalta, nagyobb pénzösszeget adott fiának és megszaktított vele minden összeköttetést. Hosszu ideig a család mísem tudott a fju hollétéről, egészen addig, míg Moreau szenátor nagyob pénzösszeget nem örökölt. Ekkor a fju újra megjelent, igényt támasztott az őt illető örökségre, követelődött és erőszakkoskodott. Moreau szenátor azzal vála-

Önbortváltkozásonak fontos!

Égy egész egyszerű módszerrel lényegesen megkönnyíthe: a borotválkozást 2 perccel a szappanozás előtt egy kis Nivea-cremet dörzsöljünk a bőrbre. A hatás megiepő lesz. A borotvákésnek könnyű dolga van és járva sikklik a borotvás arcon. Nem érez égést és feszülést a bőrbn. Meg borotválkozás után sem lesz bőre vörös és felvakart. Vigyázzon, óvja bőrét és tegye kelleme: a borotválkozási Nivea-crem használata által.

BEIERSDORF & CO. S. A. R. L. BRAŞOV, Strada Juliu Maniu, 19.
Nivea-Creme: dobozokban á Lei 16.—, 34.—, 72.—, tubusokban á Lei 30.—, 45.—

Nekünk van türelmünk, de még ennél is nagyobb a méltóságunk!

Az orvosok kerülnek sorra

A fenti nyilatkozat erőteljes hangja is bizonyítja, hogy a rendőrtisztviselői és egyéb tisztviselő kategóriák „liberalizálása” olyan reakciót szűi az ellenzék sorraiban, amire alighanem nem is számított a liberális kormány. A Hatiegan Simon és társaival szemben elkövetett végtelen hibát ugyanis egyre jobban terjeszti ki a kormány a többi rétegekre is. Így kiderítette a kormány, hogy a nemzeti parasztpárt „törvénytelenül” nevezte ki a közzolgálatban lévő orvosokat is. A tisztogatás tehát megindult a diplomások ellen, ugyanakkor, mikor a régi, 1928 előtt kinevezett liberális orvosok állásfoglalásairól legendákat mesélnek. A feltétlenül visszatetsző intézkedéseket azoknak regionalista jellege még elriasztóbb módon állítja a közvélemény elé: a felfüggesztésre váró 700 orvosból ugyanis 500 erdélyi. (Az orvosokat nem fogják még egyszer levizsgáztatni?) Ebben a kategóriába tartozik dr. Vlad kolozsvári városi főorvos is, aki hat éves működése óta egy tudományos körök, mint a nagyközönség osztatlan rokonszenvét bírja.

**A románul nemtudó pénz-
ügyi tisztviselők**

Ugyanakkor természetesen, amikor a román és főleg erdélyi állami tisztviselőket és diplomásokat rostálja, nem felejt kezik meg a kormány a kisebbségi köztisztviselőkről sem. Némi akasztófahumorrall megállapíthatjuk, hogy ez az első eset, amikor a liberális kormány egyenlő elbánásban részesíti a többségiakat a kisebbségiakkal. A pénzügyminisztérium ugyanis rendeletet adott ki, mely szerint mindazokat a tisztviselőket, akik nem tudnak románul, rendelkezési állományba kell helyezni. Az intézkedést a pénzügyi felügyelők jelentései alapján hozták, akik közölték a minisztériummal, hogy igen sok pénzügyi tisztviselő az új területeken nem ismeri a román nyelvet, vagy ha ismeri is.

**nem akarja használni sem a közön-
séggel való érintkezésben, sem pedig
a levelezésben.**

Az intézkedést a kivételes rendszabályokról szóló törvény és a tisztviselői kar revíziójáról szóló dekrétum alapján hozták.

lillei

ariani komisár

lepezés előtt Mariani rendőrhelyezték Lyon állását, hirtelen a a lillei rendőrhálállal halt-e meg emérgesztte magát hogy Lilleből el Mariani bűnére, is bele volt kelettese lett Mariani munkájában sok ki működésében s vezék Lilleből tett, mint aki zése miatt, néhért azzal, hogy lépéseket tesz sson. Felettese ut fogott és tíes; bünyögi rend Marianit.

zésre. A párizsi Marianit, amikor t mulatóhelyen volt együtt, akik k, Párizsból Ma azott Lillebe és előzetesen értesít s mikor a társa nyiüket letartózt ter börtönjében opott okmányb-áknak podgyásza um és morium y Mariani egy

birodalom, Li

amely művészi foglálja a néket. Kompertz annyí esemény Ruth törekeny sokáig nem felel az a könyv ekkben, amelyek szellemei már fordítás nehézőnkáját Gergely kiadás, 350 olgészvásznonkötés, an, vagy Lepár-

A palesztinai munkaviszonyok

Az épülő ország hírei

JERUZSALEM, szeptember 27. A Hisztadruth Haovdim haifai osztálya általános számlálást eszközölt a különböző haifai üzemeknél az alkalmazásban lévő szakképzett és tanulatlan arab munkásokról. Megállapították hogy ezidőszent 3636 arab munkás dolgozik Haifában. E munkások jelentős része az arab szomszédországokból rekrutálódott, főleg Hauranból. Az ara bokkal dolgoztató vállalatok között első helyen állanak a dohánygyárak, melyekben 920 darab dolgozik, ezeknek kétharmada nő és ifju. Második helyen a haifai kikötő áll, ahol 734 arab dolgozik, ezekből 300 Hauranból vándorolt be. Ezután következnek a különböző építőmunkálatok 530, a kötőmunkák 451, a városi közigazgatás 291, a nemzetközi petróleumtársaságok 285, téglá- és betonüzemek 185, a bőr- ipar 89, a faipar 72, a fémipar 66 és a nyomdák 13 arab munkással. Az arabok napibérei különbözőek. A mun-

szolt fia fellépésére, hogy egész vagyó nát leányára. Lindbergh ezredes feleségére hagyta.

Mikor a Lindbergh-bébit elrabolták egyes lapokban olyan hírek jelentek meg, hogy a bébi meggyilkolásához magának Lindbergh ezredesnek is köze van. Ezek a hírek onnan származtak, hogy Lindbergh ezredes megtudta, a bébi kisasszonyának, akit hosszú időn keresztül gyanúsítottak és vallatták a rendőrségen, szeretője nem más, mint sógora, Lindberghné egyetlen fiutestvére. Lindbergh ekkor minden befolyását latbavetette, hogy a vizsgálatnak az a része, amely a családi botrányai van összefüggésben, ne kerüljön nyilvánosságra. Egyes lapok mégis értesültek a dologról és Lindbergh szándékát, hogy a nyomozás egyes részeit titkolják, azzal magyarázták, hogy neki is része van fia eltűnésében.

A palesztinai munkaviszonyok

Az épülő ország hírei

kaától és a munkás szakképzettségétől függnek. Felnőtt arab férfiaknál a bér 6 és 35, nőknél 5 és 20, fiataloknál és gyermekeknél heti 10 és napi 15 piaszter között váltakoznak a bérek.

A Hisztadruth Haovdim mezőgazdasági hivatalának jelentése szerint a munkásszervezet és a sáronvölgyi mezőgazdák között megindultak a tárgyalások a munkászerződésük ügyében. Kfar Szábában és részben Magdielben és Herzliában még mindig olcsó arab munkaerőket alkalmaznak a zsidó kolonisták, annakellenére, hogy elegendő zsidó munkaerőt kűdtek ezekbe a helységekbe, sőt voltak napok, amikor a zsidó munkásoknak egyrésze nem kapott munkát. Legutóbb 50 munkást küldtek Kfar Szábába, ezenkívül 45 mikvejszraéli mezőgazdasági iskolánövendéket a vakáció idejére.

A Jewish Agency ekzekutívje a prá-

gai kongresszus után, mint ismeretes, egyik legfontosabb feladatává tűzte ki, hogy ebben az esztendőben 40.000 fontot csökkentse az Agency adósságait. A kongresszus óta 107.567 font volt az Agency összbevétele, 67.889 font a kiadása. Az ekzekutív reméli, hogy az év végéig újabb 10.000 fontot fog megta- karítani úgy, hogy az adósság 50.000 fontra fog leszállni.

A Zsidó Nemzeti Alap (KKL) jeruzsálemi főirodájának jelentése szerint ebben az évben lényegesen emelkedtek az Alap bevételei az elmúlt évi bevételekhez arányítva. 1934 júliusában 33.869 font folyt be a KKL javára az elmúlt évi 24.105 fonttal szemben. 1933 októberétől 1934 júliusáig 214.279 fontot gyűjtöttek a KKL részére. Ha szem behelyezzük ezzel az 1932—33. évi ugyanezen időtartalom alatt felgyűlt összeget, ami 153.632 fontnak felel meg, úgy 39 százalékos emelkedést mutatnak az idei bevételek. Az 1932—33. évi összeredmény 218.344 fontra rug, míg két évvel ezelőtt 200.400, három évvel ezelőtt pedig 22.286 font volt az évi bevétel.

Az elmúlt költségvetési évben 172 ezer font volt a Keren Hajjeszód bevétele. Ebből 12.000 fontot rendkívüli célokra gyűjtöttek, úgy, hogy a KH költ ségvetésére 160.000 font maradt. Ebben az évben különösen súlyos körülmények között dolgozott. Az év elején történt meg először a cionizmus történetében, hogy cionista csoportok részben nyíltan, részben burkoltan éles harcot és bojkottot proklamáltak a nemzeti alapok ellen. Ugyanekkor a zsidó tömegek gazdasági helyzete is rosszabbodott. Az elszegényedés folyamata főleg a nagyszámú zsidó centrumokban öltött nagy méreteket. Egyes országokban a krízis folytán devizakorlátozásokat léptettek életbe, melyek akadályozták a gyűjtött pénzek kivitelét. A folyó költségvetési év (mely októberben jár le), első 9 hónapjában 119.000 font gyűlt össze a KH javára, ebből 2000 rendkívüli célokra, úgy, hogy 117.000 font maradt a KH rendes költségvetésének fedezésére. A jelek szerint ebben az évben sem lesz kisebb a KH összbevétele, mint az elmúlt esztendőben.

SPORT

Károly király, a kormány tagjai és a diplomáciai kar a Román Kupa döntőjén

Vaida Sándor volt miniszterelnök fogja a győztes csapatnak a Kupát átnyújtani

Bucuresti-Bukarest, szeptember 27. A Román Kupa döntőjének ünnepélyes programján a rendezőség az utolsó simításokat végzi. A két érdekelt egyesület vezetősége, a Biroul Federal tagjai és az ONEF pálya vezetői állandó permanenciában állnak, hogy a kupadöntőnek a megillető fényt és pompát biztosítsák.

Mint már megírtuk, a döntőmérkőzésen Károly király is jelen lesz, aki a mérkőzésre érkeztek a kormány tagjai, az egyesületek vezetői és a szövetség tagjai fogadnak. A királyi páholy körül kapnak helyet a diplomáciai kar tagjai, valamint az egyesület rektora. A mérkőzésre táviratban jelentette be részvételét Vaida Sándor volt miniszterelnök, a Román Kupa adományozója, aki személyesen fogja a győztes csapatnak a kupát átnyújtani.

A Román Kupa döntőjének helyi aránylag mérsékelt, a páholyülés elővételben 65 lej, a mérkőzés napján 75 lej, tribün 55, illetve 65 lej, míg a korzó 30, illetve 45 lej. A mérkőzésen rekordszámú közönség részvételére számítanak, mert Bukarestbe ötvenszázalékos kedvezményrel lehet utazni.

A Haggibbor az országos teniszbajnokságon

Cluj-Kolozsvár, szeptember 27. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap kezdődtek meg Bukarestben az országos teniszbajnokságok, melyen a román teniszecskék legjavá n dul. Az országos bajnoki versenyen a Haggibbor színeket Jakab Elza, Simon és Radó képviselik. A versenyen Kolozsvárról indulnak még Rosinné, Ternovitsné, Hosszu Gábor, Faur, Metanu Universitatea, Pusztay és Wartenberg TC.

Budapesti sport hírek. Az olasz-magyar válogatott hőgyratléták mérkőzéséből az olaszok kerültek ki győztesen 52:34 pont aránnyal. — Csütörtökön kezdődik a MAC atlétikai versenye. Ennek keretében Szabó Miklós Európabajnok a kétezer méteres síkfutásban rekordkísérletre készül. — Turay hungarista centerhalf lábsete rohamosan gyógyul. Az orvosok szerint a játékos egy héten belül rendbejön.

Futballoznak a pápai államban. Citta del Vaticano-ból jelenik: A pápai svájci gárda engedélyt kapott a futballsport üzésére. Rövidesen pálya fog épülni.

AMERIKA RÉSZTVEZ A BERLINI OLIMPIASZON. Newyorkból jelentik, hogy az amerikai olimpiai bizottság, mint hogy megkapta a német kormánytól azokat a garanciákat, amelyek a zsidó versenyzők legteljesebb szabadságát biztosítják — ehatározta, hogy az USA sportolói résztvesznek az 1936-iki berlini olimpiáson.

Három svéd rekord! Malmőben a nemzetközi atlétikai verseny második napján a svéd Stranberg a 200 méter 21.8 mp-es idejével rekordot futott. A rúdugrásban Ljunberg 406 cm-rel szintén rekorderedményt ért el. A kalapácsdobásban Sködi 52.41 méter dobása nemcsak svéd rekord, hanem az eddig legjobb európai eredmény.

A cseh Kladno legutóbb Csikágóban játszott a Waterbolddal, amelyen 4:4 (2:2) arányban döntetlenül végzett. A mérkőzést botrány miatt nem lehetett befejezni.

DAS SCHWARTZBUCH

Tatsachen und Dokumente Die Lage der Juden in Deutschland 1933. A párizsi Zsidó Comité kiadásában most jelent meg 534 oldal, szenzációs dokumentumok és adatok. Ára 300 lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyv osztályában.

Az osztrák maratónfutó bajnoki versenyt tegnap nyolcadikban Tuschek nyerte 2 óra 39 p. 47 mp-es idővel. A svájci maratónfutó bajnoki versenyben Morf győzött 2 óra 42 p. 15.8 mp-es rekord-idővel Wehrli előtt.

Elutasították a Venus óvását, amelyet a CFR-től elszenvedett verség miatt adott be azon a címen, hogy Ströck III igazolatlant játszott a vasutas csapatban. Megállapítást nyert, hogy Ströck igazolása szabályos.

Leesett a repülőgépről és meghalt Walenta kisasszony, az egyik legjobb csehszlovák hőgy gyorsuló.

A Román Kupa döntőjét, mely vasárnap lesz Bukarestben az Universitatea és Ripensia között, X-fando bukaresti bíró vezeti.

A Románia-Crisana mérkőzés vezetője, — mint tegnapi számunkban megírtuk — a két egyesület közösen Barsu bukaresti bíró személyében alapodott meg. Barsu azonban a megbízást elfogadatlansága miatt nem vállalta, helyébe a bíróbizottság Tica Iliescu ugyanevű bukaresti bíró delegálta. A Románia egyébként kérte a szövetséget, hogy a vasárnapi mérkőzés bevételéből vonjanak le a Crisana-tól 2000 lej, mely összeggel a váradai csapat több mint egy éve tartozik a Románoknak.

A vasárnapi bajnoki mérkőzések bírái. Bukarestből jelenik: A bíróbizottság a vasárnapi bajnoki mérkőzések vezetésére a következő bírákat küldte ki: Unirea Tricolor-AMTE Sepi Silviu Temesvár, Kinizs-NAC Burdán Arad, Phönix-CFR Kovács László Nagyvárad, Tricolor-Olimpia CFR Bodonyi Lajos Nagyvárad, Kerámika-Törökvis Caluser Kaplány Marosvásárhely.

KÖZGAZDASÁG

Értekezletet tartott a pénzügyminisztérium a bel- és a külföldi adósságszelvények kérdésében

BUCURESTI-BUKAREST, szeptember 27. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap a pénzügyminisztériumban újabb értekezlet volt a bel- és a külföldi kölcsön ügyében. Mitita Constantinescu pénzügyi alminiszter az értekezlet után hosszabb megbeszélést folytatott Dumitrescu bankkormányzóval az október 1-én esedékes külföldi adósságszelvények fizetéséről.

A Monitorul Oficial mai száma közli a bankkereskedelem szabályozásáról szóló törvény végrehajtási utasítását, amit a pénzügyminisztérium véglegesen elkészített.

Holnap a kormány minisztertanácsot tart, melyen résztvesz Slavescu pénzügyminiszter is, aki ma délután érkezik haza Párizsból. A minisztertanács után új tart a kormány gazdasági bizottsága az október 1-ével módosítandó kontingentálási rendszer kérdésében.

Módosítják a kamarai törvényt

Az ipartörvények egységesítéséről és kézműves kamarák létesítéséről készit törvényjavaslatot a munkaügyi minisztérium

Bucuresti-Bukarest, szeptember 27. (Az Uj Kelet tud.) Alig egy félévesztendeje, hogy az új kereskedelmi és iparkamarai törvényt létrehozták, a kormány máris a törvény módosítására készül. A tavaszi törvény szerint a kamarák számát 48-ról 42-re szállították le, a megmaradt kamarák közül pedig többnek megvonták az autonómiájukat, úgy hogy mint fiók-kamarák működtek tovább. Alig egy féléve van, hogy a kamarai törvény életbelépet és máris kiderült hogy intézkedései végrehajthatatlanok. Ez a törvény, mely már az ötödik az impériumváltozás óta, ugyanannyira nem volt a kereskedők és iparosok szükségletei szerint megalkotva, amint, hogy az ezután következő törvényben sincs semmi garancia arra hogy a kamarák kérdését véglegesen meg tudja oldani.

ipartörvények egységesítése, amit az ország iparossága már másfél évtized óta sürget, de mostanáig különböző részletmunkák miatt és újabb zavaros törvények kért nem lehetett megvalósítani. Az ország egy-egy tartományában, sőt szinte minden egyes városában más-más az eljárás az ipari közigazgatás terén, az ipari ügyeket pedig teljesen eltérően kezelik úgy nálunk, mint a regátban, Beszarabiában és Bukovinában, Erdélyben például nem lehet iparossegéd az, aki a regátban, vagy egy más országban mesteri jogot nyerhet. Az egységesített ipartörvény most végre meg fogja oldani ezt a zűrzavart, amely hatalmas lépést jelent az ipar fejlődésében.

A jelenlegi kamarai törvény előírásai szerint a kihirdetésétől, illetőleg a választó igazgató bizottságok feloszlásától számított három hónapon belül ki kellett volna írni a választásokat, a törvénynek azonban más paragrafusai megakadályozták ennek a rendelkezésnek a keresztülvitelét. A kamarák élére az interimár bizottságokat még májusban kinevezték ennek ellenére azonban a választások még ma sincsenek kitűzve véglegesen. A választások időpontját eredetileg szeptemberre tervezték, később november, majd december 4-re halasztották. A december 4-iki terminust sem lehet azonban véglegesen tekinteni, mert a törvény rendelkezései szerint a választó listák legalább két hónapig nyilvánosságra kell legyenek téve, az esetleges panaszok megtételére, az ország legtöbb kamarájában azonban a választó listák még nem készültek el és valószínűleg nem is lesznek kész egy-két hónapon belül.

Ezzel egyidejűleg a kormány törvényjavaslatot készit a kézműves kamarák felállításáról, amelynek létesítését már a munkakamarai törvény idején megígérte. A kézműves kamarák azért szükségesek az iparosok számára, mert ma képviselve vannak egy kereskedelmi, mint a munkakamarában, de egy helyen sem képeznek többséget és érdekeiket se itt, se ott nem tudják teljes erővel megvédeni.

A kereskedelmi és ipariügyi minisztérium új kamarai törvényével egyidejűleg a munkaügyi minisztérium is lét új törvényjavaslaton dolgozik. Az egyik az

Primăria Municipiului Cluj

No. 24.654—934.

Publicatiune

Noi Presedintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj, avizăm pe cej interesati că Ministerul de Domenii si Agricultură prin Decisiunea No. 18.214 din 31 August 1934, a convocat colegiul Agricol local al Municipiului Cluj, pentru ziua de 14 Octombrie 1934, când se va proceda la alegerea comitetului agricol local, potrivit dispozitiunilor legii si Deciziei Ministerului Agriculturii si Domenii No. 12.573—1934.

Cluj, la 16, Septembrie 1934.

Primăria Municipiului Cluj

TURISZTIKA

A Haggibbor turisztikai szakosztálya folyó hó 30-án, vasárnap au ós kirándulást rendez a kisbányai (Baisoara) havasokba, mely alkalommal résztvesz a Touring Club menedékházavató ünnepségen is. Tekintettel arra, hogy Haggibbor érdek ezen az ünnepségen való reprezentatív részvétel, a vezetőség kéri a kirándulókat, hogy ezen kiránduláson minél számosabban vegyenek részt. Jelentkezni péntek este fél 8-tól fél 9-ig a Haggibbor Klubban Calea Marshal Foch 10. szám I. emelet lehet, indulás reggel 6 órakor a kútból, visszaérkezés este 6 órakor.

PRIMARIA MUNICIPIULUI CLUJ

Nr. 19.794—934.

Publicatiune

Primaria Municipiului Cluj publica tratata prin buna invoiala pentru fasonarea lennelor de constructie.

Tratarea se va tine in ziua de Marti 2. Oct. 1934 ora 11 a. m. in sala de sedinta a Primariei Municipiului Cluj (str. Regina Maria No 2 etaj) in fata Comisiei de sedinta si in conf. cu dispozitiunile LCP si a normelor generale pentru tratarea prin buna invoiala apurate in Mon. Of. No. 127 din 4 Junie 1931.

Devizul si caetul de sarcini se poate vedea in ficcare zi de lucru intre orele 11—17 in biroul Serv. Tehnic (Str. Gogalniceanu No. 4. etaj). Cluj, la 21 Sept. 1934.

Primaria Municipiului Cluj.

EPITOMUNKAS MOZGO
Str. Vail 7 Telefon: 171

Dupla mäsor! Egy helyärert!
Szombaton fél 8 és 9. vasárnap 3, 6 és 9. hétfőn fél 8 és 9. kedden fél 5 és fél 7. szerdán fél 8 és 9 órakor.

Álarcos bíró
cowboydráma.
Főszerepben: GEORG O'BRIEN.

ASSZONYHÁBORU
Eljssu Landival a főszerepben
Helyärak: 10 és 12+3 lej.

PRIMARIA MUNICIPIULUI CLUJ

No. 23.874—934.

Publicatiune

Se aduce la cunostinta celor interesati ca in ziua de 30 luna octomvrie anul 1934 ora 11 a. m. se va tine in localul Primariei (Sala de sedinta) si tuat in Cluj Str. Regina Maria Nr. 2. licitatie publica pt. nasurarea cadastrala a extravilanului Cluj-Manastur in valoare de Lei 343.000.

Licitatia se va tine in conformitate cu Art. 88—110 incl. din Legea CP. Regulamentul OCL si norme publice te in Monitorul Oficial Nr. 127 din 4. Jun. 1931.

Toate persoanele cari vor lua parte la licitatie, vor depune pe langa oferta si o garatie de 5 la suta din valoarea frunturei oferita iar oferta se va face numai in conformitate cu caietele de sarcini, cari pot fi vazute in ficcare zi dela ora 11 pana la ora 13 in localul Serv. Tehnic Cluj Str. Gogalniceanu 4. etaj. Cluj la 20 szept. 1934.

Primaria Municipiului Cluj.

— Husz méterre röpítette a vonat az autobszti — hat héltől. Rómából jelenik A Bergamo—Lecco között közlekedő autobsz elütötte egy tehervonat. Az autobsz roncsai 20 méterre repültek és azok aól a sofőrt, valamint 5 utast holtan huztak ki. Tizenhárom más utas súlyosan megsebesült, köztük 3 kórházba szállítás közben meghalt.

Sele Moza

Párizs, tartja a lombau halála. Héket a kéz zata lett-e ságot köv bíró halál dalmi élet fel, olya adott aiki ügy óta n társaság

Párizsba került a Most jelen törvénysz ötven oldt váonosság tus 16-ig ményét. A ság vezető nének nelek vala lalkoznak lapításiva kerültek a tok arra e Prince viz ság áldozat vetett el. sodik, ugy az igazságtiszviselő visky-ügy

A jelent Guigye fő nyomozása petésére n ságnak m tak egy ról és esa Cousin re nem veté ezért priv Pressard vonta, aki róra hártó a megindó ben Prince ügyi szakó felelősségre a Cousin-fé A következ ügyész az tész, amely vetett har ki. Közben zás aravó kezén sikk idejében v vehette vo pénzügyi k Négy na lat történt lent a felt Dreyfussné déses jelen Első váltó hogy a fo tartotta ny zett rá. A arra, hogy gálóbíró sz lej megbí noknak tar minden tox ték. Három b ban ismét. Három hét zik egy má kasztását is

Select Muzgő

Szombati kezdettel: CARIOCA (Rio de Janeiroi lányok)

Csodás rendezésű, pompás film. Közismert slágerekkel és fantasztikus szép revüszámokkal

Főszerepekben: DOLORES DEL RIO és FRED ASTAILE.

Ma utoljára:

Láthatatlan ember

H. G. WELLS regénye nyomán készült izgalmas film.

Prince vizsgálóbíró fantasztikus élete és rejtélyes halála

A Guillaume-jelentés megdöbbentő adatokat tárt fel a francia igazságszolgáltatás korrupciójáról

Párizs, szeptember 27. Hét hónapja tartja a francia nyilvánosságot igazságszolgálatban Prince vizsgálóbíró rejtélyes halála. Hét hónap óta izgatja a kedélyeket a kérdés: vajon gyilkosság áldozata lett-e Prince vagy pedig öngyilkosságot követett el. És Prince vizsgálóbíró halála a francia politika és társadalmi életben olyan hullámokat vert fel, olyan szennyes gyanúsításokra adott alkalmat, amiket a Dreyfuss-ügy óta nem ismert a harmadik köztársaság történelme.

A Guillaume-jelentés Párizsban most ismét a Prince-ügy került az érdeklődés központjába. Most jelent meg a nyilvánosság előtt a törvényszéki rendőrség rapportja százötven oldal terjedelemben, amely nyilvánosságra hozza a rendőrség augusztus 16-ig terjedő nyomozásának eredményét. A jelentést a vizsgálóbizottság vezetője neve után Guillaume-jelentésnek nevezik a francia lapok, amelyek valamennyien vezetőhelyen foglalkoznak a jelentés szenzációs megállapításaival. Eddig ismeretlen adatok kerültek a közönség elé és ezek az adatok arra engednek következtetni, hogy Prince vizsgálóbíró nem lett gyilkosság áldozata, hanem öngyilkosságot követett el. És amennyiben ez bebizonyosodik, úgy nyilvánvalóvá válik, hogy az igazságszolgáltatás magasrangú tisztviselője is bűnös részese a Stavisky-ügynek.

Stavisky üzemei A jelentés szerint január 8-án Donat Guigue főállamügyész a Stavisky-ügy nyomozása közben legnagyobb meglepetésére megállapította, hogy a bíróságnak már 1931 júniusában átnyújtottak egy jelentést Stavisky személyéről és csalásairól. A jelentést amelyet Cousin rendőrfelügyelő írt, azonban nem vették figyelembe. Donat-Guigue ezért privát beszélgetés formájában Pressard államügyészt felelősségre vontatta, aki azonban Prince vizsgálóbíróra hárított minden felelősséget azzal a megindoklással, hogy a jelzett időben Prince vizsgálóbíró állott a pénzügyi szakosztály élén. Amikor Princet felelősségre vonták, kijelentette, hogy a Cousin-féle jelentésre nem emlékszik. A következő napon Pressard államügyész az alantasaihoz körlevelet intézett, amelyben a Stavisky-ügyben elkövetett hanyagságot rosszaságát fejezte ki. Közben diszkrétan folyt a nyomozás arrafelé, hogy kinek a kezén sikkadt el a jelentés, amelynek idejében való figyelembevétele eljárási szempontból lehetett volna a bayonnei példátlan pénzügyi botrány.

Négy nappal később váratlan fordulat történt. Prince vizsgálóbíró megjelent a fellebbezési bíróság elnökénél. Dreyfussnál és kijelentette, hogy a kördecses jelentést mégis ő továbbította. Első vallomását azzal magyarázta, hogy a fontos okiratot más név alatt tartotta nyilván és ezért nem emlékezett rá. A vallomás alkalmas lett volna arra, hogy gyanút keltsen Prince vizsgálóbíró személyével szemben, de főnöke megbízható, lelkiismeretes hivatalnoknak tartották és így a bejelentést minden további nélkül tudomásul vették.

Három hét múlva a figyelem azonban ismét Prince személyére terelődik. Három héttel később ugyanis felfedezik egy második rendőri jelentés elkészítését is. Ez a Gripois-féle jelentés,

amely már 1930 márciusában rendelkezésre álló adatokat sorol fel Stavisky személye ellen. Ismét Pressardot vonják felelősségre, aki ismét Princere hivatkozik, mint olyanra, aki őt nem világosította fel a jelentés tartalmáról. Prince ezzel szemben akárcsak az előbbi esetben, most is azt erősíti, hogy fellebbezőjét informálta a jelentésről.

Február 15-én Prince kihallgatásra jelentkezik Lescouvé semmitőszéki elnöknel és bejelenti, hogy megtalálta Pressard azon leveleit, amelyekből kiderül, hogy az államügyész igenis tudott a Gripois és Cousin-féle jelentésekről. Lescouvé a szenzációs bejelentésre felszólítja Princet, hogy két napon belül, tehát február 17-én tegyen az esetről írásbeli bejelentést és ahhoz csatolja hozzá a bizonyítékokat. Az írásbeli jelentés azonban február 17-ig nem juttatott Lescouvé semmitőszéki elnök birtokába, ahelyett 20-án levelet kapott Princetől, amelyben az mentegetőzik a késlekedésért, amit azzal magyaráz, hogy a jelentés kidolgozására február 21-ét, vagyis egy szolgálatmentes napot szeretne választani.

Ezekben a napokban Prince a Guillaume-jelentés adatai szerint sokat beszélt barátai előtt a titokzatos okiratról. A család egy jóismerőse, kit az övegy kérésére hallgattak ki, mesélte, hogy Prince gyakran beszélt arról, hogy most már elő fog állni a teljes igazsággal. Prince ismerősei előtt az ügyet a Mária Antoinette-féle nyakláncperrel hasonlította össze és barátai és kollegái joggal voltak azon a meggyőződésen, hogy Princenek rend-

kívül terhelő adatok vannak birtokában. Közben Prince állandóan személyi biztonságának veszélyeztetéséről panaszkodott és gyakran beszélt arról, hogy életére törnek a birtokában levő okmányok miatt. Felkérte egy barátját, hogy a biztonság kedvéért készítessen fényképfelvételeket a veszélyeztetett okmányokról.

A rejtélyes telefonbeszélgetés Február 20-án kellett volna a tervek szerint megbeszélni a fényképfelvétel készítését, s e napon jutott szomorú véghez Prince vizsgálóbíró tragikus drámája. Február 20-án tíz óra tájban megszólalt a telefon Prince lakásán. A vizsgálóbíró felesége egyedül van otthon és ő veszt fel a kagylót. Egy ismeretlen hang mutatkozik be, aki Hallinger dr. nevet nevezi magát. Hallinger dr. azt állítja, hogy Dijonból beszél, de ez már ekkor gyanus Princenek, akinek feltűnik, hogy szokatlanul tisztán cseng a hang a telefonban, mintha csak valahonnan a szomszédokból hívták volna őket fel. Az állítólagos Hallinger dr. azt mondja, hogy ő a vizsgálóbíró Dijonban lakó édesanyjának háziorvosa és egyszersmind bejelenti, hogy az öregasszonyon azonnali operációt kell végrehajtani. Ezért a vizsgálóbíró utazék el még a déli vonatral Dijonba. Princéne vallomásában még elmondja, hogy ő is el akart menni az utra, de az állítólagos Hallinger dr. lebeszélte erről, azon megokolással, hogy urának csak terhére lenne. Prince csakugyan el is utazott és még a városban volt, mikor felhívja feleségét és mellékesen megjegyzi, hogy a következő napon akarja elkészíteni a Lescouvénak szánt jelentést. Sajnos azonban, feledékenységéből nem vitte magával valamennyi dokumentumot. Tizenhat óra negyvennégy perckor érkezik a vonat Dijonba. Innen a következő táviratot küldte feleségének: „Megérkeztem, megyek a klinikára, konzílium hat órákor, Hallinger dr. szerint betegségem nem veszélyes. Albert”.

A nyomozás a postakönyvek alapján megállapította, hogy a táviratot Prince hat perccel megérkezése után, vagyis tizenhat óra ötven perckor adta fel. Még azt is sikerült megállapítani, hogy Prince egy, a pályaudvarral szemben levő hotelben bérelt szobát, de a bejelentőlap kitöltése után elhagyta a házat. Ezidő óta semmiféle megbízható tanuvallomás nincs arra vonatkozólag, hogy hol járt és mit

csinált. Tizenegy órákor éjjel Dijon melletti Holttesté, feldarabolva találták meg a vasúti síneken. Mellette egy vérfoltos kört találtak. Mint megállapították, pénz tárcájából nem hiányzott semmi.

A Guillaume-jelentés a megdöbbentő francia közvélemény előtt teljesen új színben mutatja be az állítólagos Prince-gyilkosságot. A nyilvánosságra hozott adatokból kiderül, hogy Prince jól megjárt komédiával vezette félre nemcsak a hatóságokat, hanem hátramaradott családját is.

A Guillaume-jelentés a következőket állapítja meg: A dijoni pos ahivatalban megejtett vizsgálót kiderítette, hogy Prince lakását a kérdéses napon nem hívták fel Dijonból. E megállapításnak meg is felel Princéne vallomása, aki ugyancsak gyanusnak találta az állítólagos Hallinger dr. feltűnő tisztaságát csengő hangját. Még gyanusabban azonban Prince Dijonból küldött távirata. A táviratot, mint már említettük, hat perccel megérkezése után adta fel. Ez idő alatt kellett neki tudomást szereznie az abban közölt tényekről édesanyja egészségi állapotára vonatkozólag. Ez persze csak egy lehetőség, ha valaki várta volna őt a pályaudvaron és az közölte vele az orvos megállapítását. A kérdéses napon a pályaudvaron azonban csak néhány ember lézengelt és a vonatból két-három ember szállt csak ki. A kihallgatott tanúk közül többen látták a kiszálló Princét, de egyikük sem emlékezett arra, hogy a vizsgálóbíró valakivel beszélgetett volna. Így azon hat perccel, amely megérkezése és a távirat feladása között eltelt, senkinek sem kapható jelentést. Még különösebb, hogy Prince a táviratban Hallinger dr.-ról beszél, ugyancsak a nevet hallotta Princéne is a telefonban, de mint megállapították, a valóságban a vizsgálóbíró édesanyja orvosát nem is Hallingernek, hanem Ehringernek hívják. Ehringer dr. kihallgatása folyamán elmondta, hogy Princéne életében csak kétszer-háromszor beszélt és így nem lenne csoda, ha a vizsgálóbíró idegenhangzású nevére rosszul emlékezett volna. További évanus körülmény, hogy Prince senkinek a világon, még legközelebbi barátainak sem mutatta meg soha a kérdéses okmányokat. Megállapították, hogy a történet, amelyet Prince holtesté mellett találtak, a vizsgálóbíró halála előtt három nappal vásárolta. A holtesten különben késszurásnak nyoma sem látszott.

Még két napig dolgozik a Skoda-bizottság

Mire a parlament megnyílik, elkészül a jelentés is

Bucuresti-Bukarest, szeptember 27. (Az Uj Kelet tud.) A Skoda bizottság tegnap esti ülésén Pacurariu ügyészt hallgatták ki, aki kijelentette, hogy nem volt semmiféle megbízatása a Skoda-ügy nyomozásánál. Az elnök erre egy névtelen levelet olvasott fel, melynek írója kéri Pacurariu kihallgatását, akinek szerinte szenzációs felvilágosításokat áll módjában adnia, miután a katonai ügyészség tagjai val ő vezette a vizsgálatokat, mint az igazságügyi minisztérium megbízottja. A névtelen levélíró szerint a minisztériumnak komoly okai voltak, hogy eltávolítsa az ellenőrző vizsgálatot. Pacurariu újra kijelenti, hogy nem tud semmiről. Ezután Samsonovici tábornok kihallgatása következik. Elmondja, hogy a resicai üzemek a Skodának szánt rendelések harmadrészét kérték maguknak.

Dimitriu elnök: Eddig azt mondták, hogy Resica nem volt képes semmit sem szállítani.

Nines gazdája a Skoda-rendelésnek

Samsonovici: A vezérkar csak a rendelkezésre álló anyagok sorrendjének sürgősségét és a technikai irányvonalakat adta meg. Az ár a hadügyminisztérium dolga volt. A minisztérium 1929. február 27-én ajánlatot kért Skodáktól, a Skoda válasza azonban nem tartalmazott árakat, inkább csak javaslat volt. Arra a kérdésre, hogy ki terjesztette a javaslatot a legfőbb nemzetvédelmi tanács elé, miután Cihoski tábornok azt vallotta, hogy ő nem, Samsonovici kijelenti, hogy ő sem.

Iunian: Ki kérte telefonon a Skoda cé-

get hogy terjesszék sürgősen az éppen üléselő tanács elé ajánlatukat? Tehették-e ezt a vezérkarj főnök rendelkezése nélkül?

Samsonovici: Nem. Én nem adtam ilyen rendelkezést.

Elnök: Milyen kapcsolatban állott Strajescu ezredessel?

Samsonovici: Negyven éve ismertem. Társadalmi kapcsolatunk voltak.

Alimanisteanu: Nem lepte meg, hogy a Skoda cégnél az ön Vaidához intézett titkos jelentését a hadifelszerelésekről megtalálták?

Samsonovici: De igen. Meg is indítottam a vizsgálatot, amely megállapította Serbu ezredes és Ghirgiu kapitány bűnösségét.

Strajescu ezredes 70 milliója

A következő tanu Alexandru Strajescu. Elmondja, hogy fivére, Strajescu ezredes 1925-ig szegény ember volt. Akkor csinálta az első szállítást a hadügyminisztériumnál. Amikor meghalt, hetvenmilliót hagyott hátra. Azt hiszi, hogy ő intézte Zeletzky ügyeit a hadügyminisztériumban, ahová éjjelkor is szabad bejárása volt. Jó viszonyban volt Cihoskival. Az ezredes nemcsak inkasszóval, hanem közvetítéssel is foglalkozott.

Alexandrin: Micsoda közvetítéssel? Strajescu: Igen jó összeköttetései voltak katonai körökben.

Ezután nagy meglepetésre tolvajnak nevezi fivérét, majd fényképpel vádolja az ezredes özvegyét. Strajescut gyakran

látogatta meg Zeletzky és amikor betegsége miatt már nem tudott a dolgokkal foglalkozni, akkor az ezredes felesége járt el helyette. Strajescuné többször volt a hadügyminisztériumban, 1929-ben az ezredes és felesége Cihoskival voltak Szinájában.

Popovici nem emlékszik semmire

Popovici Mihály kihallgatása következett. Elmondja, hogy augusztus elsején Hágába utazott. Megbízás nélkül ment és csak aziránt tájékozódott, hajlandó-e Franciaország hitelt nyújtani határozott fegyverkezési célokra. Párizsban a francia amortizációs pénztár mutatót hajlan dóságot a finanszírozásra. A Schneider Creuzot cég 195-ös ágyút volt hajlandó szállítani, de ajánlatról nem volt szó.

Az elnök bemutatja Cihoski tábornoknak Popescu tábornokhoz intézett táviratát, mely szerint Popovici elvi megállapodást kötött a Schneider céggel. Popovici kijelenti, hogy erre nem emlékszik.

Elnök: Mikor tárgyalt Löwensteinnal, a Skoda vezérigazgatójával?

Popovici: Csak 1930-ban.

Alexandrin: Zeletzkynek egy memorandumum szerint többször tárgyalt önnel Löwenstein az árak kérdésében.

Popovici: Lehetetlen.

Alexandrin felolvassa a memorandumum erre vonatkozó részét.

Popovici: Lehetséges, hogy már 1929-ben is beszéltem Löwensteinnal, de részletekre nem emlékszem.

A Dimineata értesülése szerint a Skoda bizottság egy vagy két napon belül befejezi a kihallgatásokat. A bizottság azután kétheti szünetet tart, mely idő alatt Bentoiu előadó elkészíti jelentését, amelyet azután a bizottság meg fog vitatni. A parlament megnyitásakor már a kész jelentést a Ház asztalra fogják letenni.

A temesvári kommunistaper vádlottjai nem ismerik el eddig tett vallomásaikat

Jómódu polgári családok gyermekei a vádlottak padján

Timisoara-Temesvár, szeptember 28. A hadbírósg tegnap Nyíri Magdát hallgatta ki. Elmondja, hogy tavaly télen hivatalba ment, a főposta előtt találkozott egy csavargóval, akivel szoba ereszkedett. Később a csavargó átnyújtott neki egy csomag irást, hogy azokat románra fordítsa. Mivel becsület szavára fogadta, hogy lefordítja az irásokat, lefordította és egy hét múlva átadta azokat a koldusnak, akit azóta sem látott.

Wurmbrandtót kérnek felvilágosításra, aki elmondja, hogy Nyíri Magda Dudás fordítónője volt és őt is Dudás mutatta be Nyírnek Nyíri egy marxistaleninista kiáltványt és egy bányászokhoz szóló felhívást fordított le románra magyarra.

Nyíri Magda ezt tagadja és kijelentette, hogy nem ismeri Wurmbrandot.

Wurmbrand folytatja és elmondja, hogy Nyíri Magda mingyárt celuloidpapír gépele a fordításokat és a megejtett hákuatás alkalmával találtak is lakásán celuloidpapírt.

Budreau dr. védő: A sziguranacán nem fordított semmit?

Nyíri: De, egy komiszár néhány írást tett elém és nekem le kellett azokat fordítanom.

Ezután Löbl Boriska következik: Három évig udvarolt nekem Helmer — mondja — és el akart venni feleségül. Könyveket cserélünk egymás között. Ezt vallottam a rendőrségen is. Kolozsvárról az egyetemről hoztak haza. Az egyetem év vége felé járt és én nem akartam elveszteni az évet, ezért megmondtam a vizsgálóbíró urnak, hogy bármit elém tesz, aláírom. Így is történt. De arra nem számítottam, hogy a tárgya. Áson elmondom az igazat. Nem vártam a tárgya. Ásig, hanem vizsgálóm után elmentem a vizsgálóbíró urhoz és kértem, hogy hallgasson ki újra, mert első vallomásom nem tartalmaz való tényeket. De akkor már késő volt.

Budrea dr.: Furesz, nagyon érdekli a vallomás. De lássuk csak az igazi vallomást.

Felolvassa Löbl Boriska vallomását, amely szerint Helmer az osztályharcról beszélt Löbl Boriskának és forradalmi könyveket adott át neki olvasásra. Adlerrel is találkozott, aki felszólította, hogy segítsen meg Helmer Médit. Ő megígérte Adlernek és meg is ismerkedett vele. Kolozsváron megismerkedett Szécsi Ferencel, aki innen menekült Kolozsvárra.

Löbl: Adler szomszédom és anyáink jóbarátjának. Találkozásaink tisztára barátságos jelleggel bírtak. A vallomást nem tartom fenn.

Ranneantiu Cajus védő: Azon a napon, midőn Löbl Boris aláírta a vallomást, lenn a fogházban Rácz, Révész, Maráczy és Hanner cellatársainak sirva mondta el, hogy végtelenül sajnálja az, hogy vallomását megette. Igaz?

Löbl: Igaz!

Kende József 26 éves ügyvédjelölt, Adlernek 200 lejt adott a munkanélküliek javára 1932 augusztus havában. Weiser dr. ügyvédjelölje és Adler ügyvéd: működése közben ismerte meg. A Magántisztviselők Egyesületének tagja volt. Grenobleban és Bukarestben tanult, ismeri a marxista elveket az egyetemről, ahol Tascza volt tanára. A sziguranacán felszólították, vallja azt, hogy Helmernek is adott pénzt. Veréssel fenyegették meg. Különbben is jogi tanulmányából tudja, hogy a sziguranacán felvett jegyzőkönyveknek csak információs értéke van, de nem bizonyító értékűek. Azért aláírta a vallomását.

Elnök: Tiszta lelkiismerettel nem vall az ember terhelően önmagára.

Kende: Én beadványt intéztem a kvesztor urhoz, amelyben kijelenttem, hogy kérem győződjék meg, van-e személyi lapom a sziguranacán és hogy felhagynak a kommunista eszmékkel. Erre a beadványra is a fenti komiszár beszélt rá. Azt mondta, hogy előnyömbre lesz, ha megírom.

Weisz Rezső ügyvédjelölt Adlernek két-három ízben 100 lejt adott a munkanélküliek javára. Hiott Jean ügyvédjelölje. Nagyváradon tanult. Jómódu polgárok gyermeke.

Budrea dr.: A sziguranacán tett vallomását fenntartja?

Weisz: Azon mondat kivételével, hogy a bebörtönözöttek családját segélyeztem volna.

Elmondja, hogy a Romániai Munkássegély tagja volt. Két hónapig működött a segély szolgálatában. Egy ízben letartóztatták, de csak órákig tartották a rendőrségen. Ugyanakkor házkutatást is tartottak a Muskássegély helyiségében. Azonnal kivált az egyesületből, amelyhez azóta semmi köze sincsen.

Közsváron megismerkedett Szécsi Ferencel, aki innen menekült Kolozsvárra.

Löbl: Adler szomszédom és anyáink jóbarátjának. Találkozásaink tisztára barátságos jelleggel bírtak. A vallomást nem tartom fenn.

Ranneantiu Cajus védő: Azon a napon, midőn Löbl Boris aláírta a vallomást, lenn a fogházban Rácz, Révész, Maráczy és Hanner cellatársainak sirva mondta el, hogy végtelenül sajnálja az, hogy vallomását megette. Igaz?

Löbl: Igaz!

Kende József 26 éves ügyvédjelölt, Adlernek 200 lejt adott a munkanélküliek javára 1932 augusztus havában. Weiser dr. ügyvédjelölje és Adler ügyvéd: működése közben ismerte meg. A Magántisztviselők Egyesületének tagja volt. Grenobleban és Bukarestben tanult, ismeri a marxista elveket az egyetemről, ahol Tascza volt tanára. A sziguranacán felszólították, vallja azt, hogy Helmernek is adott pénzt. Veréssel fenyegették meg. Különbben is jogi tanulmányából tudja, hogy a sziguranacán felvett jegyzőkönyveknek csak információs értéke van, de nem bizonyító értékűek. Azért aláírta a vallomását.

Elnök: Tiszta lelkiismerettel nem vall az ember terhelően önmagára.

Kende: Én beadványt intéztem a kvesztor urhoz, amelyben kijelenttem, hogy kérem győződjék meg, van-e személyi lapom a sziguranacán és hogy felhagynak a kommunista eszmékkel. Erre a beadványra is a fenti komiszár beszélt rá. Azt mondta, hogy előnyömbre lesz, ha megírom.

Weisz Rezső ügyvédjelölt Adlernek két-három ízben 100 lejt adott a munkanélküliek javára. Hiott Jean ügyvédjelölje. Nagyváradon tanult. Jómódu polgárok gyermeke.

Budrea dr.: A sziguranacán tett vallomását fenntartja?

Weisz: Azon mondat kivételével, hogy a bebörtönözöttek családját segélyeztem volna.

Elmondja, hogy a Romániai Munkássegély tagja volt. Két hónapig működött a segély szolgálatában. Egy ízben letartóztatták, de csak órákig tartották a rendőrségen. Ugyanakkor házkutatást is tartottak a Muskássegély helyiségében. Azonnal kivált az egyesületből, amelyhez azóta semmi köze sincsen.

SZÍNHÁZ-FILM

Teljesen zsufolt házak a János vitéz előadásain

Megirtuk tegnap, hogy a magyar színház esütörtöki megnyitó előadására már szerdán délelőtt minden jegy elkel. De tömegesen fogytak a jegyek a pénteki, szombati, vasárnapi és hétfői előadásokra is. Félreértések elkerülése végett közöljük, hogy a további előadások is mindenben a premier mintájára fognak lefolyni, vagyis minden előadásban felépnek a gyönyörű kalotaszegi népviseletbe öltözött vintai táncosok és énekesek, a bogártelki cigánybanda nótáira táncolják a Kolozsváron még nem látott híres legényes táncot, a juhnyáj és a huszárlovak is minden előadásban felvonulnak, szóval a János vitéz összes előadásait a nagy ünnepi játékok látványos külsőségei között tartják meg.

Az előadások a heti műsorban megjelölt időpontban pontosan kezdődnek. Az igazgatóság nyomatékosan kéri a közönséget pontos megjelenésre, mert a később érkezők csak a felvonás végén juthatnak helyeikre.

váron még nem látott híres legényes táncot, a juhnyáj és a huszárlovak is minden előadásban felvonulnak, szóval a János vitéz összes előadásait a nagy ünnepi játékok látványos külsőségei között tartják meg.

Az előadások a heti műsorban megjelölt időpontban pontosan kezdődnek. Az igazgatóság nyomatékosan kéri a közönséget pontos megjelenésre, mert a később érkezők csak a felvonás végén juthatnak helyeikre.

KIS LORD: Az első gyermekelőadás

Szombat délután 4 óraker az ifjuság és a gyermekek számára előadja a színház a Kis lord című elragadóan bájos, világírű vígjátékot, amely felnőttek számára is lebilincselően élvezetes élményt jelent. A teljesen új rendezésben, kitűnő szereposztásban színrekerülő darab címszerepét Fényes Alice játssza. Az előadást Tóth Elek rendezi.

Az előadások a heti műsorban megjelölt időpontban pontosan kezdődnek. Az igazgatóság nyomatékosan kéri a közönséget pontos megjelenésre, mert a később érkezők csak a felvonás végén juthatnak helyeikre.

A Kis lord előadására 23 lejért kapható a legdrágább hely repülőbéllyeggel együtt.

Csipekke

Vasárnap háromkor olcsó helyárakkal

Vasárnap délután 3 óraker a mult szözon egyik legnagyobb sikerű operettje, a Csipekke kerül színpadra. A főszerepeket Stefanidesz Illy, Kovács György, V. Hevgyi Lili, Tompa Béla, Tompa Sándor, Benes Ilona alakítják.

Az előadások a heti műsorban megjelölt időpontban pontosan kezdődnek. Az igazgatóság nyomatékosan kéri a közönséget pontos megjelenésre, mert a később érkezők csak a felvonás végén juthatnak helyeikre.

HETI MŰSOR:

Péntek este fél 9-kor: János vitéz. Szombat d. u. 4-kor: A kis lord. (Vigjáték az ifjuság és a gyermekek számára, táncokkal) és zenével. A legdrágább hely repülőbéllyeggel együtt 23 lej.)

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, pénteken két világsláger egy hely. arért. Földszint 20, balkon 15 lej. I. Tavasz szerelem. Fősz.: Elissa Landy és Henry King. II. Csókra vár az asszony. Fősz.: Gustav Fröhlich, Jarmila Novotna. A legragyogóbb operettsláger.

Szombat este 9-kor: János vitéz. Vasárnap d. u. 3-kor: Csipekke. (Operett-repriz részben új szereposztással. A legdrágább jegy 23 lej minden illetékekkel együtt.)

EPITŐMUNKAS-MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton fél 8 és 9 óraker, vasárnap 3, 6 és 9-kor kettős műsor. Két szenzáció: I. Az álarcos bíró. Cowboy-dráma. Fősz.: Georg O'Brien és Conchita Montenegro. II. Asszony-háboru vagy A két kardos menyecske Szellemes vígjáték az amazonok korából. Fősz.: Elissa Landi.

Vasárnap d. u. 6-kor: János vitéz. (Rendezés helyárakkal.)

Vasárnap este 9-kor: János vitéz. Hétfő este fél 9-kor: János vitéz.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakást, esetleg teljes ellátást kaphat urileány Rosenfeldknél, Str. Baritju 7.

Elegánsan butorozott különbejárattal szoba, fürdőszobahasználattal, azonnal kiadó. Pjata Mihai Viteazul 25. (Rosner. bodega.)

ישבה קטנה בעד בחורים בני י"ד שנים כל ההוצאות לערך 500-1000 לעי לחדש. מכתבים אל המערכת

Egyimillió lejes ház negyedrésze 150.000 lejért sürgősen eladó. Dorobantilor 46. ajtó 10.

Técsi pedicúr Főter 26 a nagyközönség kérésére az árakat mélyen leszállította.

Jesivabocher háztanítót keresek kétfiam mellé (13 és 12 évesek), aki tanít גמרה מיש חוספה és vállalja a román I. liceum magánvizsgájára való előkészítést. Ajánlatot referenciával a kiadó továbbítja „Oradea” jelégre.

Harmadik gimnázista leányomnak szigoruan kóser háznáji teljes ellátást, rongorahasználattal, keresek. Cim a kiadóban.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE! A legdivatosabb ruhát, pongyolát és mindenféle alakításokat a legjutányosabban vállal Izsák Elekkné. Kalvin ueca 7. baj földszint (a ref. kórház mögött).

IV-ik elemista kislányom mellé háztanítónót keresek délután 2-7-ig. Perfekt román-franciául tudók ajánlatát a kiadóba kérem „Háztanítónó” jelégre.

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Koriátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az Uj Kelet könyvosztályában

Ára 120 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes beküldésével

Megjelent!

Megjelent!

A zsidókérdés kézikönyve

Az első, magyar nyelven megjelent átfogó mű, amely a zsidó kérdés és a cionista mozgalom összes alapvető problémáit enciklopedikus alaposággal ismerteti és megvilágítja. Nélkülözhetetlen utmutató a zsidó nép, a cionista mozgalom és Palesztina történelmi fejlődésének ismertetésénél.

Tartalomjegyzék:

A zsidókérdés alapvonalai. A zsidó nép vázlatos története. A zsidók társadalomgazdasági története. A zsidó nép szociológiája. Az antiszemitizmus (fogalma, oka, történelmi fejlődése). Az asszimiláció. A cionista ideológia. A cionista mozgalom története. A cionista világszervezet. A cionista szervezet intézményei. A cionista pártok (Mizrachi, revizionisták, radikálisok, klai, a Dolgozó Zsidó Palesztina). A Jewish Agency. Palesztina földrajza. Palesztina befogadóképessége. Angol imperializmus — zsidó országépítés. Az arabkérdés. A palesztinai zsidó kolonizáció. Palesztina fejlődésének statisztikája. A palesztinai zsidó munkásmozgalom. A héber nyelv a zsidó megújulásban. Cionista portrék (Hess, Pinsker, Herzl, Achad Haam, Max Nordau, Chajim Weizmann, Martin Buber stb.)

Ára 100 lej

Az Aviva Barisszia kiadása

Megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése ellenében az Uj Kelet könyvosztályánál.

HIREK

— **Átadták az ügyészségnek az érettségi botrány hőseit.** A kedesti póterettségi botrány hőseit, Dunca Vasilét csütörtök délelőtt átadták az ügyészségnek, Beszámoltunk arról, hogy a diák a botrány kitörése után elmenekült, de másnap reggel önként jelentkezett Stefánescu Goanga egyetemi rektoránál. A rektor értesítette a rendőrséget, ahonnan egy detektív szállított ki a helyszínre és letartóztatta a diákot, akit tegnap délelőtt átadtak az ügyészségnek.

— **Meghalt dr. Dénes Arthur,** Marosújvárról jelentik: Tegnap eggyel váratlanul meghalt dr. Dénes Arthur ügyvéd, a marosújvári zsidóság erdélyi szerke ismert vezetője. Kötőműve jogász és nagytekintélyű közéleti férfi volt. Osztatlan közszereplésének és közmegebecsülésnek örvendett egész életében. Aktív zsidó férfi volt, minden zsidó ügy nemes istápolója. Tevékeny résztvevő a marosújvári zionista élet irányításában és élnöke volt a Zsidó Párt helyi tagozatának. Halála nemcsak a marosújvári, hanem az erdélyi zsidó társadalom vesztesége. Az elhunytban dr. Dénes László kolozsvári ügyvéd édesatyját gyászolja. Dr. Dénes Arthur temetése ma, pénteken lesz megtartva Marosújváron.

— **Lengyel ballon nyerte a Gordon Bennett versenyt.** Varsóból jelentik: A Gordon Bennett verseny győztese az eddig beérkezett jelentések szerint a lengyel Koszovinszki ballon, amelynek utasai több mint ezerháromszáz kilométeres utat megtétele után az oroszországi Woronez közelében szállottak le. Egy amerikai és egy francia ballon földreszállásáról még nem érkezett hír.

— **Dugulás és aranyeres bántalmak,** gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltelődése, hát- és derekfájás ellen a természetadta „**Ferenc József**” keserűviz. kisebb adagokba osztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

— **Vizrebocsátották a világtörténelem legnagyobb hajóját.** Londonból jelentik: A Cunard és a White Line hajóstársaságok közösen épített 325 m. hosszú, tizenkét emeletes ma Glasgowban vizrebocsátott óriáshajóját, amelynek gigászi méretűt eddig még sehol a világon nem építettek, a Queen Mary nevet kapta. A vizrebocsátás a legsimábban ment végbe. Remélik, hogy a Queen Mary, amelynek sebessége 55 kilométerig fokozható, vissza fogja hódítani a Brementől az óceán kék szalagját. A hajóstársaságok közlebről megkezdik az óriásüzem testvérhajójának építését. Az ünnepi aktust zuhogó eső ellenére 300 ezer főnyi közönség nézte végig.

— **Folytatják a szocialisták elleni nyomozást Spanyolországban.** Madridból jelentik: Országosztartsé folytatják a baloldali munkáspártiaknál a házkutatásokat. Madridban hat vezetőt letartóztattak, akiknek lakásán fegyver és robbanószerraktárt találtak. Cadixban a rendőrség többszáz mázsa sulyu pénéciósgepkoesi alkatrészt foglalt le.

— **Reiter Lunka előadása Nagyváradon.** Váradj tudósítók jelentik: Reiter Lunka, a Wizo országos ügyvezetője, aki a napokban ért vissza Palesztinából, október 3-án délután 6 órakor a nagyvárad városához a díszteremben előadást tart a palesztinai tapasztalatairól. A Wizo ugyan ezen alkalommal tartja szokásos évi közgyűlését.

— **A világtörténelem világrekordere.** New Yorkból jelentik: Különféle világrekorderek működnek Amerikában. Most fedezték fel a tengeri útasok világbajnokát, Julius Britlebank 76 éves gazdag amerikai ur személyében, aki 23 év óta járja rendszeresen a tengert, hogy világot lásson. Összesen 2 millió mérföldet tett meg a tengeren és 100.000 dollárt költött utiköltségre. Rekordteljesítményét még nevezetesebbé teszi az, hogy eddig még minden egyes hajóját alkalmával tengeri beteg lett. Alkítólóg ő az egyetlen ember a világon, aki már mindenütt volt. Azt állítja, hogy nincs nagyobb városa a világnak, melyre fel ne kerestt volna. Mi kor megkérdezték tőle, hogy hány nyelvet beszél, így felelt:

— Két nyelven: angolul és newyorkiul.

Bukarestben szálljanak meg a GRAND HOTEL-ben, mely a főváros legkényelmesebb és lelegelegánsabb szállodája. Éttermében és kávéházában mérsékelt árak.

— **A nagyvárad, szalonjai és margittai kommuniszták pere a legfelsőbb katonai bíróság előtt.** A tavasz folyamán lezajlott kommunista monstre per vádlottainak fellebbezési tárgyalását, szardára tüzte ki a legfelsőbb katonai bíróság, akiket, mint emlékeztetés összesen 140 évre ítél a kolozsvári hadbírószék. Kolozsvárra érkezett hírek alapján a tárgyalást azonban elhalasztották október harmadikára.

— **Glasner Mose halálának tizedik évfordulója.** „Sömián Aceret” napján lesz tizedik halálának évfordulója a kolozsvári ortodox hitközség felejtethetlen fő-rabbijának, Glasner Mose-nek. Délelőtt fél 11 órakor Glasner Akiba főrabbi emlékbeszédet fog mondani nagynevű apja után a páriszuceai nagytemplomban. Hogy mód adassék a hitközség összes tagjainak hogy kegyeletüket leróhassák a nagy messterrel szemben, az elnökség felszólítja az összes imaházak vezetőit, hogy ezen a napon csak egyszerű rendezzenek Istentiszteletet, mely legkésőbb délelőtt 10 órakor fejeződjék be, hogy az összes imaházak látogatói a fél 11 órakor kezdődő Drosón résztvehessenek.

— **318 skáriátbeteg van Bukarestben.** Bukarestből jelentik: A fővárosi skáriátjárvány még tart. Tegnap újabb 9 megbetegedést jelentettek be az eddigi 309 betegnek kívül.

— **Budhisták és muzulmánok összefűzése Indiában.** Londonból jelentik: Angol-Indiában Lahore környékén Mianwali községben a muzulmán és hindu lakosság valamely földgyéből kifolyólag összeütközött egymással. Hét halott, két súlyos sebesült.

FIGYELEM!
Tíz finom cigarettát elegáns csomagolásban 12 Lei
A CIGARETTA NEVE?
UNIREA
12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinnmentesítve vannak, szópoka nélkül, akiknek nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyesítik magukban a legfinomabb cigaretták ízét és aromáját, amellet, hogy NIKOTINMENTESEK.
SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!!

— **Ismailban hét leányliceumi tanuló rejtélyes módon megbetegedett.** Bukarestből jelentik: Ismailban hét leányliceumi tanuló egy eddig ismeretlen betegség szimptomái között megbetegedett. Valamennyinek 40 fokos láza van. A leányok a nyár folyamán egyik konstancai iskola telepen üdültek. Azt hiszik, hogy valami lappangó mérgezésről lehet szó.

— **Szivenlőtte magát Bratásanu volt pénzügyminiszteri úgagató, mert elbocsátották állásából.** Bukarestből jelentik: Ma éjjel a General Dona uccában evő lakásán szivenlőtte magát N. Bratásanu volt pénzügyminiszteri aligazgató. Bratásanút elbocsátották állásából, mire pert indított az állam ellen. A semmitörészek tegnap elutasították a keresetet, mire a magasrangú tisztviselő végzett önmagával.

— **Királyhegyi Pál:** Az idegen. Királyhegyi Pálnak Az idegen című regénye a fiatalság, az optimizmus, a szenvedés, a szerelem könyve. Egy fiatallemberről szól és a könyv, aki idegen mindenütt, aki képtelen beleilleszkedni a felnőttek furcsa és érthetetlen világába. A mai fantasztikus Amerika óriási felhőkarcólói közé és kis amerikai falukba viszi el az olvasót és a könyv. A regény az Atheneum „Magyar Irók” sorozatában jelent meg. 78 lejt minden könyvkereskedésben, kiadóhivatalunkban vagy Lepagenál Cluj. Kérje az összes Atheneum-sorozatokat jegyzékét.

— **Egészséges tánc és haláltánc.** Az angol tudórcvrosok kongresszusán érdekes előadást tartott Philip Ellman dr. a fiatal nők tüdőbetegségéről. Az előadó keményen megróttá azokat a leányokat, akik a nehéz hivatali munka után a dancngokba rohannak és ott hajnalig táncolnak. Rendes ételt alig esznek ezek a leányok — mondotta —, minden pénzüket ruhára és áncra költik. Természetes, hogy egészségük hamar önkremegy. — Egész nap a hivataban ülnek — folytatta Ellman dr. —, kevés levegőt és még kevesebb napfényt kapnak, egykét szelet vajaskenyert s egy csésze teát fogyasztanak, azután átöltöznek s az ugyancsak zárt és rosszlevegőjű dancngokba mennek. A fiatal nők tüdőbetegségéről az eseteknek legalább is a felében az ilyen életmód okozza. Okos nő csak egyszer táncol hetenként, szombat este s utána jól alszik. A tánc így egészséges és friss örömet okoz, de ha túlzásba viszik, haláltáncvá válhatnak.

— **Heilmann Klára mozgásművészeti iskolájában** a tornatanítás szeptember 15-én megkezdődött. Fogyasztó, erősítő és gyógytorna. Mérsékelt árak. Esti kurzus. Str. Călugăreților 1. Erzsébet-fürdő udvarán.

— **Izsák Hermann szomorú esete.** A kolozsvári ortodox hitközség székházában lakik Izsák Hermann mázolóiparos harminc egynehány esztendeje. A község reábitta az éjjeli menedékhelyet és Izsák bácsi bizony nagyon lelkiismeretesen sáfarkodott és csak kritika esetben fogadott el pénzt a szállásért. Jomkippur este a menedékhelyre beállított egy fiatalember, hogy ott töltse az éjszakát, Izsák Hermann és családtagjai letették ruháikat a nagy szobában és saját kis szobájukba tértek nyugovóra. A menedékhelyen még egy öreg, beteg zsidó is aludt. Reggelre a fiatalemberrel együtt eltűntek az összes ruhák, az Izsák-család minden gardrójába. Sokan ismerik Kolozsváron a jó szívű, derék embert és családját, akiket most bizony fel kell ruházni, mert na a tolvajt el is fogják, az ellopott ruhákat már nem lehet tőle megkapni. Kérjük olvasóinkat, hogy fölösleges férf- és nő ruhával és fehérművel állítsák talpra Izsák Hermann és családját.

— **Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítaniok arra,** hogy belműködésük rendben legyen, ami leegyszerűbben a régóta közismert természetes „**Ferenc József**” keserűviz használata által — reggel, éhgyomorral egy fél pohárral — érhető el.

— **Husz „fekete”leprás családja bukantak Tulceában.** Tulceából jelentik, hogy az oitani hatóságok szenzációs fel-fedezést tettek. A Dunadeltában levő Caraorman faluban 20 halászcslád évek óta leprabetegek, anélkül, hogy erről a hatóságoknak tudomásuk lett volna. A betegeknek nyílt sebeik vannak egész testükön és állapotuk nagyon súlyos. Intéz. kedés törént, hogy szállítsák őket a tichleesti lepraborbába.

— **Orvosi hír.** Dr. Vass Zoltán fogorvos hazaérkezett és rendeléseit folytatja Str. Duca (Egyetem u.) 3. sz. alatt, Telefon 430.

— **HÁROM HÉT: HÁROM SVÁJCI BANKBUKÁS.** A svájci pénzpiac nehezen tud magához térni. Sűrűn fordulnak elő pénztintezeti összeomlások. Megtörtént mostanában, hogy három héten belül három különböző svájci bank bukása került nyilvánosságra. És nem jelentéktelen intézetekről van szó, az egyiknek a betétállománya 20 millió frankot tett ki. Mindez természetesen nem érinti a svájci frank szilárdságát, a frankkal szemben a bizalmat jelzi, hogy még nemrég némi árszójó volt az aranyérmeknek a svájci piacon, de ez a csekély felpénz is eltűnt.

Ráth Efraim bucsuztatója a nagyváradai Kereskedelmi Csarnokban

Impozáns keretek között bucsuztatják a Palesztinába kivándorló Ráth Efraimot, az Erdélyrészi Mizrachit főtájtkarát, szombat este a váradai Kereskedelmi Csarnok üvegtermében. Ráth Efraim bucsuztatására nagyszámban jelennek meg tisztelői, hogy bucsut vegyenek a Mizrachit mozgalom eme harcosától, ki több mint 15 éve aktíve dolgozik a Mizrachit eszme és Palesztina ujjáépítéséért. Nussbaum Sámuel, a Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsoportja nevében bucsuzik Ráth Efraimtól. További beszédében kifejtette, hogy aki a zionizmus ellen dolgozik az önmagának árulója. Leghelyesebb, ha a zsidóság minden rétege részvesz a palesztinai mozgalomban. Ráth Efraimban a kristálytisza jellemet ismerte fel, ki mint zionista, mint ember küzdött a legtöbbször nem a legkedvezőbb helyzetben. Szeretettel bucsuzik és sok szerencsét kíván az ősi hazába való távozásakor.

Dr. Klein Ernő a Reviziointa Unió, Brith Trumpedor nevében bucsuzik.

Friedmann Armin jiddis nyelven a Mizrachit helyicsoportja nevében, dr. Markovics Ignác a klacionista csoport és Wizo nevében bucsuzik és jiddis nyelven méltatta Ráth Efraim kiváló képességeit, aki Erec Jisráélben is tovább fogja folytatni lelkes tevékenységét. Hü harcosa marad a Mizrachit eszme.

Wasserstrom Sándor, a Népünk főszervezője, mint harcos mizrachistától veszbucsut. Keszenbaum Miksa hosszabb beszédben méltatta Ráth Efraim érdemeit. A Hanoar Hacojni nevében Waldner, a Ceire Mizrachit nevében Juszt Móse. A közönség köréből Grünberger Ignác és Kohn Gábor. A Brith Hanoar Hamizrachit Executive nevében Kohn Jicchak. A Mizrachit chalucok nevében Vogel Béla. A helyi BHH részéről Mihály Aladár, Juszt Jozsef bucsuztak meleg szavakkal vezérlésként.

Blum Zsigmond a Keren Hajjeszód és Keren Kajemeth nevében héber nyelven köszöntötte Ráth Efraimot, Megemlékeztek a Keren Kajemeth munka terén való együttműködéséről, akivel már 15 évvel ezelőtt is együtt dolgozott a Keren Kajemeth és később a Keren Hajjeszód érdekében. Ráth Efraim mint harcos Mizrachista is lelkes munkása volt az alapoknak. Kemény szavakkal ostromozza a nagyváradai zardaucjai templomban előfordult incidens, ahonnan a Keren Kajemeth-perselyeket rendőri segédlettel kiverték. Kéri, vigye el ezt a hirt Erec Jisráélbe is. A hitközség korfeusokhoz intézi majd szavait, akiknek kötelességük ezt a szegyenletes állapotot megszüntetni.

Ráth Efraim közeli egyóras beszédben válaszolt az üdvözlésekre. Távozása alkalmával egységre hívja fel az öreg vezetőket. Az ifjúságot vallásosságáért és tettekre buzdítja. Szent közelessége mindenkié a Keren Kajemethért dolgozni, de a szombatot is meg kell tartani. A szombat megtartásáért küzdött itt a galutban és folytatni fogja Erec Jisráélben is. Követeli a szombat tiszteltbentartását.

A bankettel egybekötött bucsuztató lelkes hangulatban, a Hatikva hangja mellett éjjel után 2 órakor ért véget.

— **Uj szerelmi botrány az amerikai milliárdosok világában.** Newjorkból jelentik: Az amerikai előkelő társaságnak nagy botrány szenzációja van. Miss Sylvia Martin, egy milliomos lánya, Kaye Don a híres motorversenyző sógornője, megszökött a fodrászával. A 19 éves milliomoslányt egy Robert Ezequille nevű 26 éves fodrászsegéd szoka ondolálni. A fiatal hölgy beleszeretett a csinos fodrászba és egy napon, amikor ismét elment a fodrászüzembe, nem tért többé vissza lakására. Megszökött a fodrászával és egy pap titokban összeadta őket. Azóta otthon sem volt a fiatal milliomosnő, a család barátai utján kérlelj apját, hogy bocsásson meg neki és ne tagadja ki. Az öreg Martin arról híres Amerikában, hogy a háboru után különös ötleten ragdagodott meg. A leszerelt európai hadseregektől megvásárolta a fölöslegessé vált repülőgépszárnyak vászonanyagát. Ugyyszólván fülérkért jutott óriási tömegű értékes vászonhoz. Ezen az üzleten 24 millió fontot keresett.

— **Indexre tették az idősebb Dumast Oroszországban.** Párisból jelentik: Moszkvát jelentés szerint a szovjetkormány megtiltotta id. Dumas műveinek terjesztését. A rakláron levő készleteket mindenütt lefoglalták.

